

СВОБОДЕН ЧОС®

юни 2001

Брой 2

“... Човек е обречен да бъде свободен ...” Жан-Пол Сартр

”И НИЙ СМЕ ДАЛИ ИСЩО НА СВЕТА“

На добър час, приятели!

За миговете, прекарани с Випуск 2001

“Не с високи таланти са всички гарени.”
Монтен

...И аз ще направя сега самопризнание.

Не съм обходила земята, не бих могла да кажа къде е най-сладко и хубаво да се живее. Но, безспорно, най-добре се чувствам в ТМТ – гр. Бургас. Защото ако има чувство, което не може да се предаде, то е навсякновено, от което се усещат обладана, когато влизам в Механото. То е част от моята биография - от пречките и стъпалата на пътя ми, от личните драми, белязали с елегизъм ритъма на живота ми, от старта в живота - и надявам се финал, с който ще мога да се гордея.

В моята душа, човешката, остана споменът за нашето начало, за първата година - втора, трета, четвърта, пета. Години, в които вие разстяхте, опознахте себе си, станахте приятели. И аз все повече ви обичах, защото носехте в себе си ентузиазма на доброто. И неговата действена сила никак си ви облагороди. Израснахте човечни, искрени, знаещи и можещи млади хора. Настили и мигът, в който разбрахте, че вече сте достатъчно големи. И стана все по-силна вярата ви, че това е също Вашият техникум, Вашият път, че това е Правият път.

През годините имаше усмишки за укор, имаше сърцата усмишки... И други усмишки имаше - за преданост, за толпата и човечност, за благодарност и признание.

И с тези усмишки вие ще останете завинаги в моето сърце, там – във времето, когато никога не ще се повтори, няма да се върне – но ще ми е нужно като светлина и ОБИЧ, като ИСТИНА...

И тази вяра е истинският ми храм на надеждата.

Има такива мигове – равни на цял човешки живот...

Пепа Воденичарова,
учител по бълг. език и л-ра в ТМТ

През последните години календарът ни се запълни с много нови празници, с дати, които не винаги в съзнанието ни се свързват с нещо важно и непреходно. Но има една дата, която всички ние трябва да помним и тачим, дата, която е синоним на българщината – 24 май.

Нека в този пролетен ден на възраждане и надежда си зададем за пореден път въпроса – оценяваме ли по достойнство онова, което светите братя Кирил и Методий и техните ученици ни завещаха?

Тридесет букви... Букви, които ни наредиха сред богоизбранието, букви, с които големи българи създадоха "Проглас към Евангелието" и "Азбучна молитва", "История славянобългарска" и "Хаджи Димитър", "Под игото" и "Железните светилници"...

Тридесет букви и хиляди страници, изписани с тях, съхранили нашата история и култура, съхранили ни като нация.

"Аз, буки, Веди...". От тях започва България, за да пребъде през Вековете – в години на мир и война, на погром и възход. От тях започваме и всички ние – като хора, като личности, като българи. Дълбок поклон пред Вас и Вашето дело, първоучители!

Раиса Агеенко, учител по бълг. език и л-ра в ТМТ

ВЪРВИ, НАРОДЕ ВЪЗРОДЕНИ

Пишайки тези велики слова, Стоян Михайловски едва ли е предполагал, че ще дойде ден, в който изстрадалият български народ отново ще има нужда от подобни думи. Думи, които могат да повдигнат националния дух, да напомнят за гордостта на българина, да възкресят културния устрем на народа.

Живеем във време, в което чистият дух, достойнството, гордостта и традициите, които ни обединяват, са забравени и много рядко си спомняме за тях. А така ли трябва да бъде - да се срамуваме от националността си и унило да свеждаме глава? Аз не мисля така. Та нали едни от най-великите българи са умрели с името "България" на уста, с гордост, че могат да дадат живота си за свободата ѝ. А какво правим ние днес? Срамуваме се от земята, за която умря Ботев, която въздигнаха на пiedestal Вазов и Алеко Константинов.

Българският дух неведнък се е "изправял на крака" малко преди да рухне. Не един път той е поставян на изпитание, за да може отново да се възроди и възкръсне силата му. Пондобно на онази прекрасна митична птица, наречена Феникс, която умирайки, възкръсва от пепелта.

"Върви, народе възродени" е вечният апел към България и нейните деца. Апел, който дава сила на народа в миговете, когато всеки е готов да се предаде. Вечността на тези слова се доказва от факта, че ние бяхме, сме и ще бъдем тук и занапред, за да се борим с духовните си и материалини врагове в името на роди-

ната, предците и децата си. И аз вярвам, че това е така, защото едва ли има българин, който да не се чувства горд и преизпълен с чувства, чувайки българските химни "Горда Стара планина", "Тих бял Дунав" и просветителски химн на Стоян Михайловски "Кирил и Методий", започващ с повелята: "Върви, народе възродени".

Щастлива е нашата нация, че има дългогодишни традиции и велики хора, които са се погрижили те да не бъдат забравени през вековете. Щастливи сме ние, съвременното поколение, че са живели творци, създали вечни слова, които да поддържат и укрепват духа и самочувствието на българина. Вечни и безсмъртни във времето са думите "Върви, народе възродени", защото една нация като българската, преминала през толкова трудности, но все още живя, има нужда от кураж. А щом тези, и подобни на тях думи са възраждали народния дух през вековете, то теса вечни и свети, защото "В началото беше Словото, и Словото беше у Бога, и Бог беше Словото". А то – Словото – се овладява трудно и само геният може да вгради божествената сила на живота в думите. Само геният може да възроди националното самочувствие и дух с помощта на перо – най-чистото оръжие в духовната борба за оцеляване. И ние трябва да сме горди, че принадлежим към нация, оцеляла след толкова "битки" и беди, възраждала се през вековете само с помощта на словото и вярата. Защото вярата на българина е била поддържана чрез словото.

Та нали по времето на турско робство най-ценното за истинския българин са книги на родния му език. И нали тези книги са подкладжали огъня на вярата и на борбата. А днес, когато вече сме свободни, забравяме пречистващата сила на думите, изпълнени с благородство, гордост и патриотизъм. Но аз съм убедена, че всеки път, щом един българин чуе думи, подобни на "Върви, народе възродени", сърцето му прелива от щастие и национална гордост. И този човек става малко по-добър, по-чист, по-достоен да се нарече българин, защото е засилит найстрашната жажда на света – тази на душата.

Думите "Върви, народе възродени" са едно от многобройните безцennи български богатства, които всеки пази у себе си и не трябва да загуби никога. Защото слова, подобни на тези, повишават националното самочувствие и гордост на българина. Защото те са Вечността и Истината на нашето славно минало. Защото няма да има духовно възраждане и пречистване на духа за нас, ако тези думи нямат отредено място в нашите сърца.

Аз съм горда, че мога да се нарека българка заради всичко, което се крие в тези думи, заради чувствата, които те пораждат в мен, заради любовта към България, която ме прави част от Вечността.

Сабина Стоева, 2и курс,
II награда на Националния конкурс на тема
"Върви, народе възродени", 2001г.

Човек не бива да жали труда си

Всички познаваме и обичаме бургаския актьор Стоян Памуков. За него "Сцената е Вечното предизвикателство", а ролите, които иска да изиграе, са много. Известно време актьорът няма да бъде сред своята любима публика. Преди да замине от Бургас, той даде интервю на екипа на В-к "Свободен час". Благодарим Ви, г-н Памуков! И до нови срещи!

Коя беше първата роля в живота Ви и какво си спомняте за нея?

Първата ми роля беше през 1976 година в Сливенския театър. Помня я много добре, защото за първи път заставах на професионална сцена. Това беше и първата ми среща със световно известния режисьор Любен Грайс – мой професионален учител. Ролята ми бе в Шекспировата пиеса "Комедия от грехи" – на един от слугите. Това си беше голям късмет, защото продължих да се срещам с този човек още 4-5 години, които ми дадоха страшно много.

Към кой вид роли имате предпочтения – комични или трагични? Имате ли определено театрално амплоа?

В театъра има различни роли, и в този смисъл нямам амплоа, но ако трябва да се определя, аз съм трагикомик, разбира се, условно, защото често излизам от това си амплоа. Смятам, че мога да играя всичко, и то добре.

Коя е любимата Ви роля?

Нямам такава. За 26 години съм изиграл около 100 роли, а и не съм архивар. Просто обичам да играя и да съм на сцената. Тя е вечно предизвикателство за мен.

Какво е за Вас театърът – призвание, съдба или средство за оцеляване в света, в който живеем?

Много повече от оцеляване. Съдба. В екзистенциален смисъл е нещо, без което не можеш, а и то също не може без теб. Нещо повече е и от професия – начин на мислене, на съществува-

не. Като студент веднъж се озовах в едно купе с поетесата Станка Пенчева. Тогава тя ми написа нещо, което запомних заинаги: "Поет е не този, който пише, а този, който не може да не пише". Това е и моята съдба на актьор. Не мога да не играя на сцената.

Имате ли предпочитани драматурзи?

България рядко посягат към Шекспир. Неговото слово задължава да се владее сценичното слово, а то трябва да се работи като музикална партитура, защото то самото е музика. Обожавам да слушам Питър О' Тул. Театърът трябва да учи на слово.

Какви са възможностите на моноспектакъла?

Това е като опитно поле. Например вашият вестник – опитвате, сега започвате, сега се учите. Конкретната работа по вестника ще ви даде практическото проверяване.

Театърът – това е колективно занимание, но защо човек да не опита и сам? Като първите бардове, например? Когато сте всички – разпиташ на колегите, но ако си сам се осланяш единствено на себе си. Обикновено зрителят подхожда по-често враждебно към моноспектакли. Трябва да си агресивен, да го провокиращ, да воюваш на сцената. Да му докажеш, че го обичаш. И все пак – най-голямата грешка за един актьор е, ако се вземе прекалено насириозно.

Сам ли подбирате писиете за своите моноспектакли?

Да, и това е голямото предимство на самостоятелната работата, защото не зависиш от нико-

кого. Обичам да работя със Симеон Димитров – другият голям учител, който ме пое. За мен всеки от нас си има гуру – духовен водач – и моят е Симеон Димитров. Най-интересното в театъра е процесът на правене, на създаване, на мислене и фантазиране. И в този смисъл искам да се върна към Анатолий Ефрос и неговата "Репетиция, моя любов".

Каква е ролята на музиката в театъра? Защо музикалната доминанта в пиесата "Любов и отмъщение" на Атъни Шафър е "Ода на радостта" от Бетовен?

Това ще кажат зрителите, как са разбрали, какво са почувствали... Колкото до ролята, ще кажа, че тя е играна от сър Лоурънс Оливие. А това е един много задължаваш факт, високо вдигната лята. Подходих с много ресурс и страх към тази роля, но мисля, че се получи добре.

Имате ли рецепт за успеха?

Човек не бива да жали труда си. Удовлетворението трябва да идва изцяло в духовен план. То е за мен успехът.

Каква е ролята на хумора в живота и в професията

Ви?

Хуморът помага много, но трябва да имаш кураж, надежда. Хуморът – това е интелигентността на човека, а самоиронията е висша степен на чувството за хумор.

Какво Ви носи общуването с публиката?

Това е живот, диалог, енергия. Аз подавам, провокирам я с реплики, а тя ми отвръща – нещо много емоционално и зареждащо се получава. Обичам сцена-

та.

Кои са нещата, които трябва да съхраним?

Това са общочовешките ценности – да се опитваш да правиш това, което можеш най-добре, да се радваш на слънцето, на новия ден. За мен класическите добродетели са най-важните – а това са Десетте Божи заповеди.

Какво е Вашето хоби? С какво се занимавате през свободното си време?

Обичам много да чета история, интересувам се от религия, увлечен съм от будизма.

Родом съм от Цар Калоян – Разградски окръг. Това е едно голямо село между Русе и Разград, и аз, като местен шовинист, си обичам края. Има около десетина села от тази област, които

спадат към обща етнографска група, така наречените – капанди (прабългари). Допуска се с голяма достоверност, че ние сме единственото племе, наследници на прабългарите, и това ми е голямата гордост.

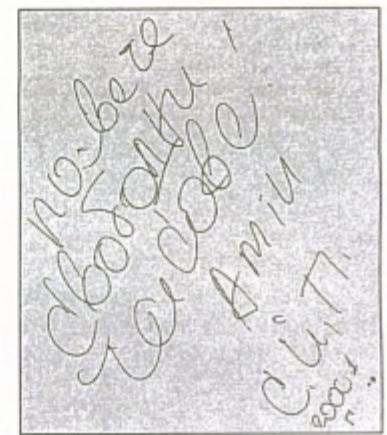
Чувал съм, че в българския език има само 17 прабългарски думи, а един голям български историк – Петър Добрев – доказва, че има около 3000 думи с прабългарски корен. Съветвам ви да прочетете книги на този изключителен българин, който ще ви дадат много знания за живота и историята на България.

Много важно място в живота ми заема и спортът, обичам да ходя на фитнес, да карам колело, да бягам покрай морето – тоzi най-голям Бог за мен.

Плаши ли Ви старостта?

Докато човек може и иска, не е стар. Старост е, когато се откажеш, когато си уморен. Трябва да се побеждава. Да се търсят нови предизвикателства. Ето – на тези години съм се захванал с английския и съм решил да поптувам малко, но е тайна къде. Ще ви изпратя картичка от там, където отивам. ЧАО! Закъснявам за час...

Интервю на
Пламен Костадинов, 2г
Хрусина Ангелова, 2ж
Анелия Пейкова, 2ж

През дните от 14 до 22 май десет ученици от Техникума по механотехника - гр. Бургас и десет от ТОХ - гр. Бургас бяха на посещение в Държавното професионално училище I гр. Дегендорф, Германия. Ръководители на групата бяха директорите на двета техникума и г-жа Тонка Тодорова, учител по немски език в ТМТ.

Домакините бяха организирали много интересна и вълнуваща програма. При посрещането на групата г-н Шплетер-директор на Държавното професионално училище I гр. Дегендорф, изказа задоволството на колектива на училището от това, че партньорството между нашите училища продължава вече двадесет години и е изградило много голяма роля за изграждане на приятелски отношения между

младежите от Бургас и Дегендорф.

Гостите от България бяха прети от областния управител г-н д-р Георг Карл, един от уважаваните политици на Германия. На срещата присъстваха и вице-консулт на България в Мюнхен – г-н Бончев.

На тази среща г-н Михаел Гайер – заместник-областен управител, връчи на директорите на ТМТ и ТОХ – гр. Бургас по 5 500 марки лично дарение. Тези средства са събрани от гостите на 70-годишния юбилей на училището в Дегендорф, като молбата на организаторите е била, вместо подаръци, да предоставят средства по желание за подпомагане на партньорските училища. Това за нас е изключително ценен подарък, като се има предвид, че

Завръщане от бъдещето

в бюджета на техникума за тази година няма предвиден нито лев за обзавеждане. След като закупим необходимите ни уреди и инструменти, ще направим малка изложба във фоайето на техникума, показваща новата техника.

Много приятни чувства изживяха нашите ученици по време на учебните занятия, на които присъстваха заедно с ученици от гр. Дегендорф. Оказа се, че въпросите от теста са лесни за учениците от ТМТ. В учебните кабинети и работилниците на училището видяхме най-новите автомобили – такива, каквито се движат и по улиците на Германия. Във всеки кабинет има компютър, видео, шрайбрайтери и всичко необходимо, за да се отговори на всеки въпрос по дадената професия. Всеки ученик, попаднал в такава обстановка, може да получи максимум знания и умения, за да е в състояние да отговори на високите изисквания на пазара на труда в Германия.

Със съдействието на г-н Шплетер бяхме приети в най-новото професионално училище в Германия – Професионално училище I в гр. Пасау. В това училище човек се чувства като научно-фантастичен филм. Невероятна, изключително модерническа архитектура и още по-не-

вероятно обзавеждане! С лека завист посрещнахме информацията, че за изграждане и обзавеждане на училището са дадени 65 млн. ДМ.

Бъв всеки кабинет по теория има лаптоп, свързан с мултимедиен проектор, видео и много други учебно-технически пособия. Само в кабинета по теория ДВГ има четири работещи двигателя: Мерцедес, БМВ, Ауди и Опел. Всеки от тях може да се пусне, да се симулира неизправност на различните системи и да се снемат всички необходими характеристики при изправен или неизправен двигател.

Най-силно впечатление ми направи обзавеждането на учебната работилница по специалността "Инсталационен техник". Всичко необходимо за изучаване на газ и водопроводни инсталации: елементи, апарати, работещи демонстрационни инсталации, инструменти и апаратура за измерване...

Такива са и всички останали кабинети и работилници.

Честно казано, много голяма е дистанцията от този обмислен и напълно обоснован разкош и сиромашията, в която трябва да учим нашите умни и талантливи деца. На шега споделих, че се наядвам, ако някъд от сегашните ни ученици стане министър, да

си спомни какво е видял и да направи каквото трябва и за наше училище.

Заедно с това имахме възможност да разгледаме Мюнхен: Олимпийски парк, музея на БМВ, пешеходната зона. Посетихме Пасау, Пулман парк, околностите на гр. Дегендорф. Очарована съм и един прекрасен концерт на Професионалното музикално училище в гр. Платинг.

Най-много емоции предизвика футболният турнир, който бе организиран от домакините в самия край на нашето гостуване. Със заслужена гордост отнесхме най-красивата купа за спечеленото първо място на турнира. Освен топлите приятелски чувства, с които бе наститено гостуването ни в Дегендорф, и които бяха най-ценният подарък за всички нас, ние получихме и два двигателя със скоростни кутии за работилниците ни по ДВГ, няколко дигитайзера за работа с АУТОКАД, ценни учебници и учебни пособия.

На раздяла си обещахме среща в Бургас през следващата година. За тези, които биха искали да узнаят нещо повече преди новата ни среща с германските партньори, нека посетят www.bst1.sz-deg.de.

инж. Димитър Шишманов, директор на ТМТ - гр. Бургас

ПОЗИЦИЯ

Размисли на глас

Хаосът...Космосът...Светът...България...Децата...
Нашите деца!

Тези, които ни гледат с Вяра.
Тези, които ни питат с Надежда.
Тези, които ни даряват с Любов.
Влягдам се в очите им, в които искри светлината на Душата.
Вслушвам се в гласа им, раздирани от въпроси за Доброто и злото, Вечното и тленното, Божественото и човешкото.
Чувам трепетите на сърцата им, копнеещи за нежност, разбиране, обич.
И тръгвам към тях –
с възторжени слова, за да ги научат,
с разперени ръце, за да ги прегърнат,
с благославяща душа, за да ги дарят с обичта си.
Защото това са моите деца, моите ученици, моята частичка от България...Света...Космоса...Хаоса...

Не, не съществува вече Хаос!
Той е отстъпил пред нас - Учителя и Ученника.
Прег нашата Вяра, Надежда и Любов.
Прег нашата обща воля за светлина и хармония.

Благодаря ви за това, което сте Днес.
Вярам в това, което ще бъдете Утре!

Доротея Кирякова-Ованесян,
учител по български и литература в ТМТ

“Истинският човек е в непрестанно себенадмогзване.”

Фридрих Ницше

Детето идва на земята с вик. Дали защото вече е човек и иска да заяви себе си, или защото се появява в света, в който себенадмогването е единственият път, по който то може да върви и следователно да живее и съществува.

Защото да вършиш, да живееш по пътя на себенадмогването, значи да бъдеш истински човек, а това вече е трудно. Да бъдеш сам срещу собствената си съдба, да не се осланяш на никаква преопределеност, да бъдеш свободен в своя избор. Да носиш отговорност за всяка своя стъпка и действие по стълбичката към хармонията, към Божественото. Защото Веднъж изгонен от хармонията на райската градина, у човека е заложен стремежът към нея и именно чрез себенадмогването той се стреми отново да се докосне до тази божествена хармония. Защото себенадмогването е щастие, а щастието не е крайна цел, то е спътник на човека към съвършенството.

Но няма някой Вярва, че е щастлив, че поне се е докоснал до щастието, като в един момент се стреми да разбере какъв е външност и какво иска, и какво му е необходимо, за да е щастлив? И не сме ли едини "блудни синове", търсещи чрез себенадмогването пътя в мъглата към съвършенството? Не е ли себенадмогването като компас за капитана при буря в морето? Не е ли то като звезда в небето, като единствен лъч светлина, озаряващ душите ни по пътя към съвършения и хармоничен живот?

А може би себенадмогването, като висша форма на съмнението, е едно отхърляне на човешкия демон? И именно съмнението, като първичен конфликт в човека, е може би това "или-или", което го кара да носи отговорността от свободата си. Човек - с главна буква, Човек - като непрестанно себенадмогване, като драматична екзистенция. А може би себенадмогването е себеживеене, непрестанно доказване на човешкото Аз. Защото именно това човешко Аз е носител на Разума и Волята, които са необходими на човека, за да надмогне низостта, злобата и зависата и по този начин да надмогне собственото си Его. Едновременно с това той усъвършенства и собствената си личност.

Себенадмогването, като себеизживяване, е начин да изживееш самия себе си и истинската си същност. Да изживееш поривите на душата си, мечтите и стремежите си. Да се докоснеш до Вечността, да потърсиш отговора на битийните въпроси, които касаят философията - които са и проклятие, и гар от Вечността. Да се опиташ да гадеш всичко от себе си, без да искаш нищо в замяна - безвъзвратно. Да преосмислиш сакралните, "вечните истини" и да намериш верния път към себе си, Пътят, по който трябва да вървиш. А Веднъж открил го за себе си - да го покажеш и на другите.

Яна Иванова, 3з

Имало едно време една малка, красива страна, намираща се на Балканския полуостров. В нея живеело племе будно, умно и трудолюбиво. Българското. Това племе, този буден народ, преминал през вековете с изправена глава, с чувство за любов към измъчната си родина, и с гордост. Гордост от богатото си културно и историческо наследство, от това, че неговите чеда са дарили на света славянската писменост, че не са се посрещали да се нарекат българи.

Българинът е любознателен, ученолюбив и трудолюбив, и тези негови качества му помагат да не изостава от другите народи, от които продължава да взима пример.

Въпреки че в момента се намираме

Стоян Аргиров, 1в

Човешкият живот е като една кибритена клечка. Запалиш я, и докато се осъзнаеш, тя е изгоряла.

Човек започва съществуването си на Земята чрез раждането, то е преминаването му от тъмнината към светлината. А светлината е животът. Защо когато се раждаме на този свят, ние плачем с цяло гърло? Защото казваме на света: „Ей, родих се! Искам да живея!“ Но как ще изживеем живота си, това зависи от самите нас.

Земният ни път трябва да премине пълноценено. Да оставим следа след себе си, да направим нещо съществено на този свят. Само тогава можем да кажем: „Ние съществуваме!“ Не мисля, че само известните хора, хората на изкуството, оставят следа след себе си. Всеки, който иска, може да бъде вечно на този свят. Било то и с нещо мъничко, но достойно. Например - да създадеш семейство, да възпиташ дете, да помогнеш на страдация, да спасиш една човешка душа.

Какво е един пътен живот? Живот, в който не си направил нищо за хората около теб, живял си егоистично, гледал си собствената изгода. За съжаление, в съвременния свят това е доста често срещано, защото човек се самозабравя.

Стамен Парушев, 1в

Някой някъде е казал: „Човек е роден, за да се мъчи.“ Аз съм съгласна с тази мисъл, защото ако не си изпитал болка, разочарование, не можеш да изпиташ любов, доброта. Може би затова Пътят към прозрението минава през страданието, през преодоляване на Аза в името на другите.

Любовта е чувството, което според мен е най-свято на този свят. Ако не си го изпитал, значи не си живял. Любовта е чувството, което ни помага да се борим с живота, то ни кара да съществуваме. Без любов сме само

Сещам се за този текст на Гибран, защото в кръговрата на времето ние пропускаме нещо много важно...близките, семейството...децата. И когато човек има - расте в „нормално“ семейство, има родители, които са готови на всичко за него, не може да си представи, че животът има и друга страна. За жалост не така светла, много често...тъжна и нерадостна. И можеш да се докоснеш до нея само ако я прозреш, прочетеш дори и в едно единствено лице...Както се случи с мен...

Срещаха ся случайно...Росица, почти моя върстница. Тя е висока, слаба девойка със светли коси, които обгърнат невинните, но жестоко накърнени от съдбата черти. Погледът ѝ е дълбок, заислен...Прокрадва се лека усмивка, символизираща поздрав. Поздрав, който изисква, търси, жадува за мъничко внимание. Може би дългоочаквано...Липсата на семейството и на майчината обич още от първия ден са отнели детското и невинното у нея. Тя идва срещу мен покорно и мылчаливо, но аз веднага усещам спотаяния страх и тревога.

Росица живее във вечна депресия, реакциите ѝ са много импулсивни, често пъти необдумани и агресивни. Липсва ѝ топлина, сигурност, вяра и на-

Един човешки живот

мъртви души. Духът трябва да се съхранява, защото той е животът.

Съществуването ни може да се определи като един път, пълен с препятствия, по който минават само силните хора, на които им се живее, които искат да преодолеят бариерата. И когато вече са пред прага на Непознатия свят, свят на светлина или мрак, да могат да кажат: „Аз съществувах!“

Аз вярвам, че животът продължава, че душата никога не умира! И знам, че в така, защото частица от всеки човек остава в съзнанието на света.

Надя Фотева, 2е

Как да се научим да живеем добре

Животът в днешно време е изключително труден, драматичен и без компромис и разбиране между хората, той би бил истински ад. В света всеки човек намира своето място между останалите и неговата цел трябва да бъде да живее добре, и по един или друг начин да се старае да допринесе за всеобщото благо. Но ако всеки мисли само за себе си и своите интереси, животът би бил един пуст път, чийто край не се вижда в далечината. Точно затова, в стремежа си към доброта и духовна извисеност, всеки човек трябва да проявява разбиране и толерантност към близкия и да се научи да прощава. Защото много от нещастията и вредите, които в днешно време хората си причиняват, са плод на тяхната злоба и егоизъм. И колкото по-зле се държим един към друг, светът, в който живеем, ще ни се струва още по-страшен и обречен: Затова хората трябва да се научат да си прощават един друг, защото добротата - това е пътят към успеха и духовните блага в живота. Не напразно е казано: „Да се грехи в човешко, но да се прощава - божествено“. В тази връзка човек, за да живее добре и да се радва на заобикалящия го свят, трябва да се научи да прощава. Добротата - това е един вид духовна красота и духовна извисеност, защото човек, който твори добро, е хуманист и неговите хуманни чувства ще го водят по пътя на просветлението в живота.

Това е смисълът на битието и начинът, по който да осмислим своята човешка екзистенция.

Станимир Димов, 2ж

„Твоята душа не са твои деца.
Те са ръжба на зова на живота към самия себе си.
Те изват на света чрез тебе, но не от тебе.
И въпреки че са при теб, те не ти принадлежат.
Ти можеш да им предложиш любовта си, но не и мислите си.
Защото имат свои собствени.
Ти можеш да опиташ да бъдеш като тях.
Но не се опитвай да ги направиш като себе си.
Защото животът не се бърща назад.
И не е спрял при вчеращия ден.“

Гибран

започва да се топи. Очите ѝ стават по-сини и в тях се прокрадва пламъче на надеждата.

От баба знам, че тя - надеждата - е нещо голямо и вечно като света. Тя е разковничето на живота. Вървим по пътя за дома и аз ѝ казвам, че тя е като нас - „останалите“, просто съдбата ѝ е била по-различна.

В този момент човек не би могъл да не се изправи лице в лице със своята участ, която древните пърци са нарекли „мойра“, и да не изпита чувство на преклонение пред родителите си. Ами...ако и те ме бяха изоставили? Не искам дори да си го помисля.

Хващащи Росица за ръка и уверено я въвеждат в нашия дом. Тя ще бъде моята нова приятелка, по-различна от другите. Ще ми са необходими повече такт и деликатност, няма да върви всичко гладко в началото, но знам и най-важното! Вързката не бива да се прекъсва, доверието да се накърнява, защото тогава може да дойде най-страшното - болката от раздялата.

И тук се сещам за онази сентенция, която казва, че „Любовта ще спаси света!“ Любовта между хората, истинската, човешката любов. Ако сумеем да я запазим, ще оцелее и тази вечна безкрайност, наречена светът!

Емилия Димова, 2з
I поощрителна награда за есе
на Международния конкурс
за ученици на тема
„Психично здраве“

Позиция

в един тежък от материална гледна точка период, ние, българите, сме ценени от цял свят. Ще отрече ли някой, че нашата музика и изобразителното ни изкуство се радват на добър прием от другите народи? Нашите компютърни специалисти са едни от най-добрите в света. Малко по малко светът се открива за нас.

Само че в момента този умен народ е много беден и гладен. Той почти изцяло е ангажиран с грижата за физическото си оцеляване и така жаждата за култура и изкуство остава неудовлетворена. Днес много малко хора могат да си позволят да се радват на българският човек.

гарското изкуство, затова и духовността ни е в криза.

Имало едно време един народ. Има го и сега.

Шансът на този народ сме ние - мое поколение. Ние можем и искаме да помогнем за възхода на страната си. За да я възродим и обогатим, нека забравим алчността, завистта, да обединим интелектуалния си потенциал и заедно да заработим за България - такава, каквато я виждаме в мечтите си: красива, чиста, богата и важна част от света.

Имало едно време един буден български народ. Има го и сега. Ищего има! Соня Христова, 2ж

КУЛТУРА

Микеланджело

Микеланджело е един от най-известните художници в света. Творбите му ни помагат да разберем какво са чувствали хората, живели преди повече от 400 години, дават ни възможност да се докоснем до красотата и вечността на изкуството.

Микеланджело е малкото име на сина на Лодовико Буонароти Симони и Франческа Миниато дел Сера, роден на 6 март 1475 година в малкото градче Капрезе, недалеч от Флоренция. Бащата е *dolce far niente* (приятен безделник), не особено надарен човек, който загубва службата си като кмет на Капрезе скоро след раждането на сина си. Франческа, майката, е много млада жена с крехко здраве. Тя дава бебето Микеланджело на жената на един каменар да се грижи за него. Така той прекарва голяма част от детските си години, дач от дома и родителите си.

По-късно, когато Микеланджело става велики скулптор, той се шегува с това и казва, че любовта към камъка дошла от мялото, с което го кърмила жената на каменара. В семейството му нямало хора на изкуството и той вероятно се е чудел откъде е наследил таланта си.

Микеланджело иска да стане художник, но баща му Лодовико не е съгласен. Въпреки това той успява да се крие и да рисува всичко, каквото иска. Под ръководството на майстори и учители, 13-годишен, Микеланджело

Пиета

започва да се учи да рисува в работилницата Bottego. След 3 години учителите забелязват таланта му. Той им прави толкова силно впечатление, че вместо да им плаща за уроците, те плащат на него.

По време на Ренесанса Микеланджело се отказва от живописта и се насочва към скулптурата. Той е впечатлен от гръцките скулптури, изобразяващи изяществото на човешките тела, извания от мрамор.

Микеланджело започва да учи скулптура в градината на принца на Флоренция – Лоренцо ди Медичи. Принцът е очарован от необикновения талант на младежа. Приятелят му – Пиетро Ториджано, с когото заедно учат, толкова му завижда, че един ден

се нахвърля върху него, удря го, и оттогава Микеланджело има счупен нос, по който така лесно се разпознава на портретите си.

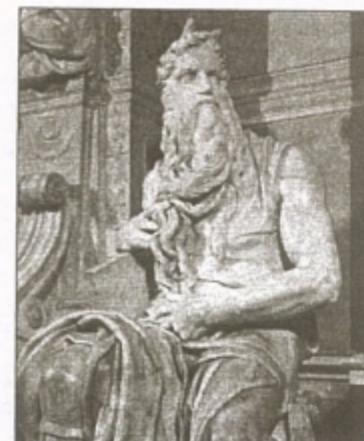
Лоренцо ди Медичи умира през 1492г. Тогава Микеланджело отива в манастирската болница във Флоренция, за да работи не с живите, а с мъртвите.

Както и други големи художници на Ренесанса, като Леонардо да Винчи, той помага при огледа и дисекцията на мъртвите. Научава много за строежа на човешкото тяло.

През 1497 година Микеланджело е повикан в Рим. Зад древните врати съществува един друг град – Ватикана – центърът на римокатолическата религия, където живее Папата.

Кардинал Жан Билер дьо Лагрола иска Микеланджело да извае статуя за гробница. Той трябва да я създаде само за една година. Но става така, че кардиналът умира преди скулптурата да бъде завършена.

Статуя като "Пиета" е прекалено сложна, за да бъде завършена за една година. "Пиета" (което на италиански означава "състрадание") представлява Дева Мария с мъртвия Христос, който лежи на скуга ѝ. Това е една гениална творба за художник на двадесет и три години. Изваяна е така изящно, че забравяме, че гледаме мрамор, а не истински хора. Гънките на наметалото на Дева Мария изглеждат въздушно

Мойсей

леки и сякаш ще се раздвижат от вътъра. В лентата на страдащата майка се вижда подпись на Микеланджело.

Години след това Микеланджело изработва и други скулптури на същата тема. На една от тези статуи той изобразява себе си, носейки Христос към гробницата.

Творецът работи върху последната си "Пиета Ронданини" шест дни преди да умре на осемдесет и девет годишна възраст. Сред безсмъртните скулптури на Микеланджело са "Давид" и "Мойсей".

През 1505 година Папа Юлий II пожелава Микеланджело да построи гробница с повече от 40 статуи. Скулпторът избира най-хубавия мрамор, прави скици, но

всичко се оказва напразно, защото Папа Юлий II променя решението си. Вместо гробница, той поисква Микеланджело да реставрира катедралата "Св. Петър" в Рим. Творецът се зама с 20-метровия таван на Сикстинската капела във Ватикана – това е специален храм за молитва, където се избира и всеки нов Папа. Сикстинската капела отнема четири години робски труд на Микеланджело. Той изобразява историята на създаването на света чрез 300 библейски образа. Таванът на Сикстинската капела остава и до днес едно от най-великолепните чудеса на света.

През своя живот Микеланджело създава не само безсмъртни скулптури, но и рисува, проектира, пише изящни стихове.

Микеланджело умира на 18 февруари 1564 година на почти деветдесетгодишна възраст.

Неговите произведения вълнуват и съвременните хора, защото носят в себе си вечността на творческия човешки гений. Творбите на великия италиански художник и скулптор са образец на хармония и съвършенство, от които всички ние имаме потребност. Защото човешките души винаги ще търсят красотата и божествената светлина, съхранили се в нетленното, безсмъртното Изкуство.

Димитринка Радева, 23
Емилия Димова, 23

Знаете ли какво казваме

Дамоклев меч

Според древногръцкото предание – меч, който сиракузкият тиран Дионисий Стари (IV в. пр. н. е.) заповядал да закачат на конски косъм над главата на непрекъснато ласкаещия го Дамокъл, когото поставил на своето място на тралетата, за да му покаже несигурността на своето щастие.

Изразът Дамоклев меч означава постоянно надвисната опасност при видимо щастие и благополучие.

В ТМТ това става във всеки един час, в който учителят влиза в класната стая с дневник в ръка.

До Второто пришествие

Изразът води началото си от християнската религия за второто идване (Второто пришествие) на Христос на земята.

В преносен смисъл – безкраино дълго време.

Времето от постъпването в ТМТ (Ist курс) до абитуриентския бал и защитата на дипломната работа.

Veni, vidi, vici!

Дойдох, видях, победих!

Думи на римския пълководец, държавник и писател Гай Юлий Цезар (100 - 44 г. пр. н. е.), с които, както разказва Плутарх в биографията му, той известява приятелите си в Рим за бързо спечелената от него победа над понтийския цар Фарнак през 47 г. пр. н. е.

Изречението (често цитирано на латински – *Veni, vidi, vici*) се употребява иронично в случаите, когато някой си въобразява, че е успял бързо да реши някакъв труден проблем.

Подходящо да се каже с диплома в ръка, когато сте стъпили на последната стъпка на ТМТ в деня на окончателното ви завършване.

Докато дишам, надявам се

Латински - *Dum spiro, spero.*

Основен девиз в ТМТ!

Дон Жуан

Герой от испанския епос – XVII - XIX век, известен с любовните си приключения. В световната литература има над сто произведения, за чийто сюжет е използвана легендата за Дон Жуан. Най-известните от тях са: писаната на испанския драматург Тирсо де Молина (1572 - 1648), „Севилският съблазнител“ (1630), комедията на Молиер „Дон Жуан“ (1665), драмата „Каменният гост“ (1839) на А. С. Пушкин. По сюжета на тази легенда е написана операта на Моцарт „Дон Жуан“ (1787).

Името става синоним на съблазнител.

Псевдоним, който би желал да притежава всеки ученик в ТМТ; генерал, подходящ за нежните момичета в нашия мъжки техникум.

Драконови закони

От името на първия законодател на Атинската република Дракон (VII в. пр. н. е.), който в законите си предвиждал смърт и за най-малкото престъпление.

Съществува предание, че тези закони били застлани с кръв (Плутарх, Солов и др.).

В съвременен контекст – ситуацията върви след родителска среща (или върната слаба класна).

Пламен Костадинов, 22

Георги Казаков, 1B

Aforismos... / Афоризми...

He aprendido... Que a veces cuando estoy enojado tengo el derecho de ser enojado, pero no el derecho de ser cruel.

He aprendido... Que solo porque alguien no te quiera de la forma que deseas, eso no significa que esa persona no te quiera de la mejor forma que es capaz de querer.

He aprendido... Que no importa cuanto me preocupe o interese por la gente, algunas personas simplemente no actúan reciprocamente.

Разбрах, че понякога, когато съм сърдит, имам право да бъда такъв, но нямам право да бъда жесток.

Разбрах, че само защото някой не те обича както искаш, не означава, че този човек не те обича по най-добрия начин, по който може да те обича.

Разбрах, че няма значение колко се притеснявам или интересувам за хората, тъй като някои хора просто не отговарят със същото.

"Bien predica quien bien vive"- Cervantes

„Добре проповядва този, който добре живее“.

"Nadie es inútil en el mundo, mientras pueda aliviar un poco el peso de sus semejantes"- Dickens

„Никой не е безполезен в света, докато може да облекчава поне малко теглото на своите събодоподни“.

"Donde mora la libertad allí esté mi patria"- Benjamin Franklin

„Където живее свободата, там е моята родина“.

"La actividad es lo que hace dichoso al hombre"- Goethe

„Дейността е тази, която прави човека щастлив“.

Превод от испански – Александър Агов,
Випуск 2000

Теофраст. Характери

Заплесът

За да определим заплеснатостта, ще кажем, че тя представлява неподвижност на ума, която се проявява в думи, и в дела.

Заплесът например седне да смята на сметалото, получи резултата, обрне съмъсъда и го пити: „Колко прави?“

Ако са завели дело срещу него и трябва да отиде в съда, забравя да се яви и същият ден отива на село. Ако отиде на театър, заспива, представлението свършва, хората си отиват и той остава сам. Вземе нещо, постави го на къде, после го търси и не може да го намери.

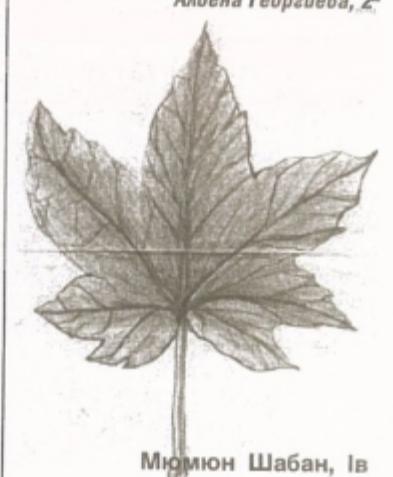
Когато му съобщят, че е умрял негов приятел, да отиде на погребението, ще се натъжи, ще заплаче и ще рече: „На добър час!“

Способен е да повика свидетели, което някой му връща пари.

Насред зима се кара на роба, че е купил краставици. Карата децата си да се упражняват в борба и бягане, но ги изморява до смърт. Като си готови сам леща в полето, ше сложи два пъти сол в панициата, та става невъзможно да се яде.

Вали дъжд и е здрав, хората казват: „Тъмно като в рог“, а той ще каже: „Какво небе и какви звезди има тази вечер!“ Или някой го запита: „Колко мъртваци, мислиш, са минали през портата на гробището?“, а той отговаря: „Да ни наспори толкова и на нас!“

Албена Георгиева, 2

Мюмюн Шабан, 1в

Идеята ми за България

(есе)

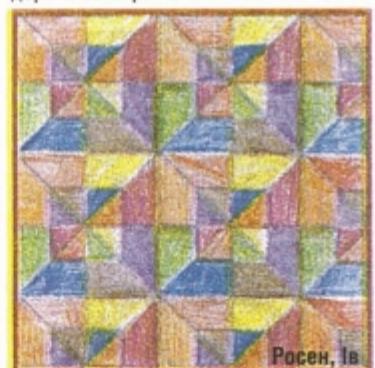
Kакви са мислите и желанията ми за България? Какви са идеите ми за нея? Какво трябва да се направи и каква е нашата роля и наше място в бъдещия ѝ живот?

Тези въпроси вълнуват всеки българин днес. Вълнуват и мен. И аз се чувствам объркан и без път. Защото никой не знае какво ще ни предложи идващия ден, какво ще бъде след година, две, три... А какво ще сме ние и къде ще сме - отново никой не знае. Невъсно е като всяко бъдеще, но в изпълнено с много надежди. Бърата ни обаче се губи... И как да вярваш в светло и розово бъдеще, когато действителността ни предлага друго! Когато около нас цари бедност, когато хората росят в мръсните кофи за боклуц и се радват, че са намерили изыхано парче хляб; когато излизаш и не знаеш дали се прибереш, дали няма някой да те обере, пребие или още по-лошо - да те убие без да му мигне окото; когато знаеш колко много умни и интелигентни хора заминават и напускат страната ни с идея и желание никога повече да не се върнат; и когато знаеш, че може би и ти, и аз някои ден ще забравим откъде сме, живеещи в живота на другите, далече от родното място, с нови приятели, с нов живот, с ново бъдеще, без минало. И какво ще остане от нас, какво ще остане от България? Ничищо или нещо, но забравено от всички.

Hе, не искам това. Никой не го иска, но никой не вярва. Все ки бяга и забравя. И аз може би ще съм от тях. А не искам... Желанията ми са толкова малки и толкова прости. Искам да живея тук, да работя тук след като завърша, да съм доволен, да съм щастлив, да съм тук. Всеки иска това. Всеки търси това. Повечето заминават, защото се разочароват, защото не откриват това, което са търсили и продължават да го търсят, но другаде, далече от границите на страната ни. Малко остават тук, и то само защото нямат достатъчно сили да променят ежедневието си. Нямат сили да заживеят като чужди в друг свят, сред други хора, с други ценности. И остават, но без вяра, без щастие, само с проблеми. Липсват им дребните радости в живота, радостта от днешния празник, радостта от семейството, от децата. И как да се радват, когато мислят за утре - дали ще са на работа, дали ще има какво да сложат на маса-

та, дали ще са здрави и дори живи. Живееш днес, но мислиш за утре.

Hе искам и аз да съм като тях. Не искам да мизерствам и да се страхувам от живота. Не искам да останя с мисълта, че нищо не съм постигнал, че с нищо не съм запомнен. Желаа да стана нещо, да се гордея с направеното от мен, да се са-моуважавам. Само това може да ме направи достоен човек. Само това може да ме направи истински щастлив. Това е за мен истинският живот, желаният живот. И желая да го направя тук, в България. Искам семейството ми да се радва заедно с мен, да се горде с мен, да знаят, че са създали един достоен човек. Защото - какво е човек без семейство? Та нали всичко дължим на родителите си! Дължим им благодарност за трудностите, преживели заради нас, за лишенията, направени от тях с идея за по-добро бъдеще за нас, та дори и за вярата им в нас. Те живеят

Росен, IV

за нас и заради нас продължават да се борят. Искат да ни дадат добро образование, добър живот, ценности, и да ни превърнат в човеци. И всичко това за сметка на тях. Желаят ние да сме по-добре в материално и в духовно отношение от тях, да постигнем техните мечти, да направим това, което те не са успели и за което не им е стигнало време, сили, вяра. Желаят да ни възьнат надежда за бъдещето, когато те съмните вече са загубили. Всеки казва, че ще се оправим, но след време, че ще дойдат по-добри времена. Но кога? По наше време ли ще е? Ще успеем ли да видим мечтания по-добър живот?

Bярно е, че нищо не идва даром. Вярно е, че само с искане до някъде няма да стигнем. Трябват действия, трябват мотивирани хора, готови да се борят, готови да дадат

всичко от себе си, за да направят живота в България по-хубав, по-добър. Вярно е, че за всичко трябва време, но е и вярно, че когато има желание и положително настроени хора, всичко може да се постигне по-бързо. Единственият възможен начин за промяна на ежедневието ни и на бъдещето ни е чрез промяна - първо на самите нас, на ценностната ни система, на мислите ни, на идеите ни. Затова ни е необходима малко помощ. Необходимо ни е да видим, че нещата започват да се оправят, че има желание за промяна, че някой тук се нуждае от нас, че търсят нашата помощ, че не сме учили напразно и знанията ни ще бъдат използвани в максимална степен. Всизвестно е колко много неща са открити и са изработени от българи, но почти всички в други държави. Умът е наш, а средствата и заслугите - техни. Работата от нас, овациите - за тях. И защо? Защото в България няма необходимата материална база и необходимите средства всеки един от нас да даде простор на идеите си, на изобретателността си. А може би във всеки един от нас, подрастващите, се е стапил геният на бъдещ изобретател на ваксини за едни от най-опасните болести за света; на учен, изобретил лекарство за лечение на СПИН, рак, туберкулоза и още много други болести; на други компютърни технологии, на апарати за промишлеността; на техники и технологии; на формули; на космически разработки и др.

Iскаме да променим живота в България, заедно можем, само ни трябват време и възможности. В България има личности, има много можещи хора, но трябва да обединим силите си, за да може днешната наша страна да се превърне в красива, подходяща за пълноценен живот и достойна за градене на история държава. България има една от най-дълго изгражданите истории, имала е едни от най-достойните хора и едни от най-големите личности. Защото нашата страна е изживяла много неща, преминала е големи възходи и тежки падения. Падала е, но се е изправила и нито за миг не е преставала да се бори. И всички трудности, през които е минал нашият народ, са го направили по-силен, по-издръжлив. Той винаги е готов да се бори, има сили за това, само му трябва цел, към която да се стреми, и бъдеще, в което да вярва. Трябва му моти-

Надя Фотева, 2е

спокойствие, с удовлетворение от работата, която ще упражнявам, с радост и щастливи мигове, с веселие от празници и делици. И всичко това, изпълнено с уважение към себе си и към другите и задоволство от живота, който съми сме извоювали и заслужили, задоволство от добре съвршена работа и постигнати цели и мечти. Можем да постигнем всичко, но ни трябва време и вяра в собствените сили. Трябва ни възможност да покажем на другите и на себе си, че можем, че искаме по-добър живот и ще се борим за него.

Жельо Илиев, 3и

***

Опитоменият вятър
чудовищно зънче в теб
и пие от мен
Гълътка, гълътка,
моето дъно
е новото начало на
човечеството.

***

Стол от саксаул,
седна ли в него потъвам в
Геометрията.
Бълът на пацификация
пресича мисълта -
изчерпан речник сързва думите
в нищо.
Монолог с брега.
Дайте ми лодка
и ще го накарам да говори.

И в несънваното се събират,
като в шапка. Мокрите,
скрежащи прашинки
ойят топлото в тях
безлични дрехи си събличат.
Замързали в изречението
на немия
в нас говорят ли
думите.

на Д.Е.

Химикалът ме убива
и се раждам
като негов враг.
Буквите са остри.
Забиват се върху листа.
Нажежават се в редове.
Горчиви апокрифи
пронизват ума.
Нищото е във всички,
и в нищо се превръщам.
Безчувствените стихове,
убиват
острието на музите.
Чувствай,
за да усетиш болката им.

***

Върху един пръст
въртя Земята,
отхапя ли я -
изпадам в безтегловност.
Оставям я
да ме погълне.
Сега съм въздух,
а после,
няма истина,
която да докажа.

Иван Георгиев, 1и
Рисунка - Росен Димов, 1в

Иди си

Иди си!

Аз мога без теб да живея.

Иди си!

Остави ме сама в кончежа.

Цялата болка аз сама преживях и
всичко, в което вярвах и се кълнях,
беше тук, но си отиде като
пролет, лято, есен, зима...

Иди си!

След теб не ще да вървя.

Иди си!

Няма да те гоня сега.

Аз обещавам да се справя сама
с болката и тъгата, изгърящи душата.

Иди си!

Отива, избери сам накъде.

Върви и търси любовта си голяма,
за която говориш. А може би тя в измама.
Не знам. Открий я, сам избери.

Просто си иди!

Марина Димитрова, 4*

Молитва

На колене пред теб стоя -
навън вали, студен е пак деня.
Трябва ли главата своя да сведа
или с очи огромни да те озаря?
Господи, на теб се моля!
Дай ми, Боже, светлина!
Нека в мрака да изгрея
като коледна звезда.
Боже мили, дай ми сила
като вятър в планина
тежки клони аз да люшна,
да се спусна над света.
Моля се на тебе, Боже,
нека просто поживея
като в приказка една,
от сложката на която
липсват болка и тъга.

Марина Димитрова, 4*

Свят

Гледаш - какво виждаш? Измама.
Сват те заобикаля на подлост и слава.
В театъра вечен ролите главни се дават
на онези, които заслужават
да носят проклятие по земята,
да разкъсват на добрите хора сърцата.
Те само искат, не знаят какво.
Злобата своя изливат върху душата
и погубват най-хубавото в сърцата.
Спомени. Мисли. Красота и любов -
всичко това е един миг живот.
Живей и се радвай, общай, люби.
Не затваряй в душата си скръб и мечти.

Марина Димитрова, 4*

Моята душа

Въятърът косите ми разявя
душата ми блуждае нейде по брега.
Самотна е като ранена птица,
тъй както огън без жарта.
Незнайно как, но тя те търси
сред хилди, безброй неща.
Тя тайно се надява
теб да зърне на мига.
Макар да знае, че далеч си
нейде по света.
Дано да стане чудо -
моята душа душата ти да зърне
и двамата да крачим
щастливи по брега.

Теодора Динева, 3*

Гарга

Черна гарга на дървото
гледа с плачещи очи,
шепот, грачещ тъй жестоко,
истини или лъжи...

Спри

Спри да плачеш,
мое сърце,
спри да кървиш,
спри да чувствуаш,
мое сърце.
Просто спри...
Моля те,
спри...
спри...
спри...

Колева

Сама

Ела, вземи ме, за да тръгнем
по тъмните алеи на нощта.
Сребристий полъх на луната
ще гали нежно твоята коса.

Зефирът легко ще потръпва,
безброй цветя ще сипят аромат.
И песен чудна ще нашепва
вълшебният събуден свят.

Загълхват стълките в мрака
и пак ще бъде тъжен този ден.
Сърцето ми в болка пак ще чака
и всичко пак ще тръпне в мен.

Ще дойдеш ли, когато тръпна
оттакът няма в пепелта?
Нима забрави в мисъл нежна
една душа, чо чака те сега?

Марина Димитрова, 4*

Загълхват стълките в мрака.
Мечтите ми остават бляян.
Стоя сама, но пак ще чакам,
загубила душа и свян.

Ще дойдеш ли, когато вече
остатък няма в пепелта.
Ела, вземи ме! Отнеси ме,
по лунната пътека на съмртта...

К. Колева

Кукери

Тръгнали е слънце да изгрява,
слънце да изгрява,
слънце да се буди,
земя да разсъни.
Тръгнали са кукери,
кукери, рогати и страшни,
не са тръгнали слънце да плашат,
поели път слънце да търсят,
зли гадини да гонят.
Кога си тропнат со нозете -
земята се смее цялата,
кога си тракнат хлопките -
сръдце тупти и се радва,
няма ядове и какъри -
всичките през глава бягат.

В тъмното

Кристал в тъмното ще блесне,
когато в тъмното си ти,
но блясъкът не ще посмее
в очите да се отрази.

Блясъкът е отразен в очите,
когато погледът е чист,
истинска магия са сълзите -
те те правят блоков лист.

Бял и нежен
след едно море сълзи,
винаги ще се намери някой,
които да го измърси.

Но не тъжи, приятелю,
недай да страдаш в самота,
прости, но не забравяй
и следвай само твоята звезда.

Закрий очите на лъжата,
счупи на простотията главата,
а на истината ѝ кажи,
че без лъжата тя изобщо не боли.

Кристал в тъмното ще блесне,
когато в тъмното си ти,
светлината ще надвие мрака -
блясъкът е в твоите очи.

***

Ах, можеш, знам.
Ти можеш, знам.
Да върнеш блясъка в очите,
да върнеш малко от дения,
да вдигнеш поглед към звездите.

А те са толкова на брой!
Броиш, обхваща те умора,
но продължаваш без покой -
броиш душиците на хора.

Къде е твоята звезда -
оглеждам шир небесна,
а, ето я, и тя изгря -
вик в душата ми проблесна.

Тя бляска в моята душа,
ах, колко слабо тя проблясва,
но бдя над нея през нощта
и пазя я да не угасва.

Костадин Георгиев - Кукера,
5и

Признание

От изток слънцето изгрява.
Брегът замислено мълчи.
И пак морето засиява в червено -
синкави лъчи.
Чуй, чакам те, любими мой.
Аз тъй самотна на брега.
Мечтая да те видя пак.
Тежи ми нещо на сърцето.
Ела при мен, върни се пак!

Руска Атанасова, 2е

***

Аз ти вървях,
но ти ме предаде...
Ня мога да те разбера,
но ти прощавам...

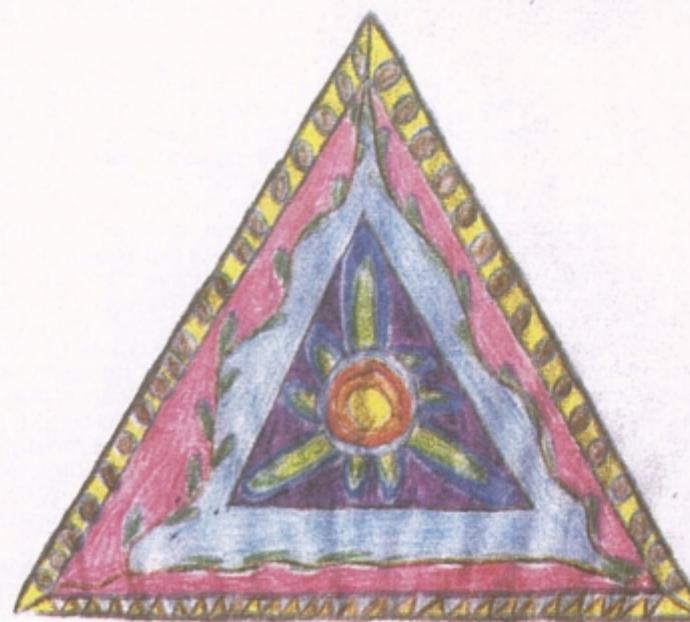
Теодор Славов, 4ж

На Дамян Дамянов В памет....

Отлитна, поете,
душата ти сила навеки.
Изтече за теб
определеното време за всеки.
Изчезна гласът,
без да каже на никого "сбогом".
Остана стихът
от твойте думи за спомен.
В стиха уморен
излекуваха душата си болна.
С пример крепен,
потърсих отново подслона.
Под ясното слънце
отново започнаха да дишат.
Като утринен звън
твойте думи прочитам.
Твоята болка,
сърдцето ми само познава.
Тъгата жестока
душата сама разгадава.
Далеч от света,
така си ми близък, поете.
Ранена душа
са думите пламенно взети.
На път устремен
от тялото, спряно в окови,
все си до мен,
на делата ми първи основи.
Ти си, поете,
от огъня пръв във нощта.
Очите ти, двете,

даряват ми днес светлина.
Уморен, призори
докосваш с лъчите земята.
Слънце си ти,
пътеводна звезда за душата.
Зората гори
на изток далеч в хоризонта.
Гаснат звездите
и Луната остава самотна.
Но да блестиш
оставаш в сърцата ранени.
По-силно гориш
от всички слънца изгорени.
Живот е смъртта
за сърцето, принело тъгата.
Покой в нощта
след битката тежка с мълвата.
Почивай, поете,
за залеза сили пази.
Стихът ти да свети
в нови младежки очи.
Мир на праха
на поета, навеки нетленен.
Миг на страха
бе животът за тебе.
Непознат остани,
но сърцето ти аз опознах
и приятел си ти -
поете, духа ти видях.

Павел Димов, випуск 2000

Ренета Иванова, 2г

Усми^вката (есе)

Усми^вката - тя присъства на лицето на всеки един от нас, независимо дали този човек е дете или възрастен.

Тя говори за различни човешки чувства. Усми^вката е израз на доброта, добронамереност, приятелство, добро настроение. Понякога може да бъде истинска и лъчезарна. Прите^жатели на тъкъв вид усми^вка най-често са малките деца. Те не са способни да лъжат. Всяко едно дете може да накара възрастен човек да се усми^хне.

Усми^вката се среща често и по лицата на влюбените. Тя е искрена и пламенна. Изразява щастие и радост.

Но усми^вката има и друго лице. Тя може да е фалшива, коварна и лицемерна. Хората, които използват усми^вката в тази нейна разновидност, са лицемерни и коварни.

Усми^вката винаги ще бъде средство за изразяване на човешката емоционалност. Затова - нека се усмихваме с доброта и любов на света!

Христина Ракаджиева, 1е

Рисунка - Райна Шопова, 2и

Завист

Завиждам ти, слепецо, за-
виждам ти! Завиждам ти за-
твойта слепота... Защото ти
не виждаш студените очи на
прокажените сенки, ти не чу-
ваш тяхната агония...

Завиждам ти, слепецо, за
това, защото ти не виждаш
странящите от тебе мъртв-
ци, които смеещи се, плачат...
Но повярвай ми, слепецо, повяр-
вай, те са по-слепи и от сле-
пия... Ти не могат да почувст-
ват това, което ти не можеш
да видиш...

Повярвай ми, слепецо, аз

виждам злато, аз виждам стра-
ха, и болката, и гибелта, а ти
виждаш само черна тишина,
ти виждаш само чувства...

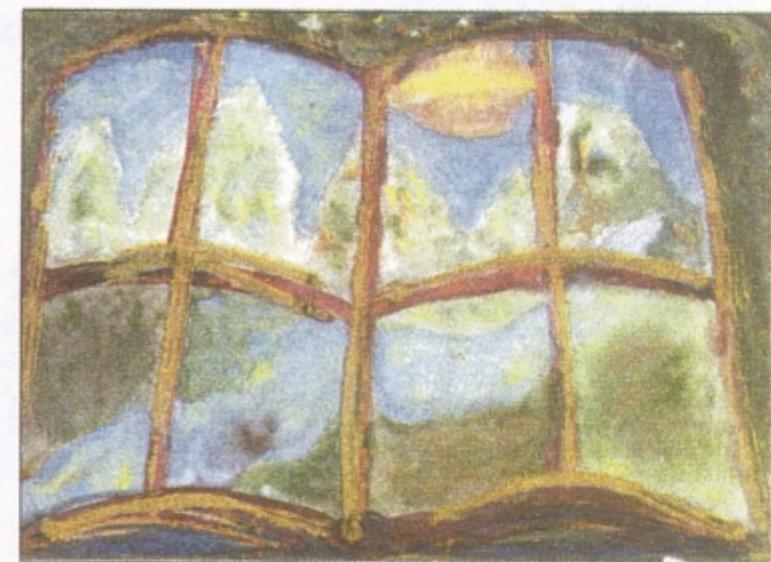
Завиждам ти, слепецо, за
това, че очите ти не могат да
съзлят...

Завиждам ти, слепецо, и за
това, че ти не можеш да видиш
как умира този свят, как При-
родата, кървяща, стене...

Но не ти завиждам само за
едно - за това, че не си могъл
да видиш Красотата...

Сега вече е късно...

Теодор Славов, 4ж

Димитър Христов, 2г

Хора ли сме или не?

Често отбявгаме някого за-
ради неговите физически или
умствени недостатъци. А това
поведение не е красиво и най-
вече не е правилно, защото чо-
век, който има някакъв недъг,
може да има много по - големи
достойнства от един нормален
физически човек. Не отбявгай,
а помагай! Това важи за всички,
които поне малко уважават
себе си и които не са забрави-
ли, че пред Бог всички сме равни.

Когато един човек има недъг, било то физически или психи-
чески, и разбере, че е обект на присмех и пренебрежение, тогава става страшно. Всяко чуждо действие дълбоко го на-
ранява и погубва сърцето му.
Той се затваря в себе си, заед-
но със своята мъка и огорчение.
Започва да се самосъжалява и
да си задава хилди въпроси:
зашо съм се родил, зашо съм
различен от останалите, зашо
отблъсквам хората... Тези въпро-
си допълнително увеличават
мъката му и могат да го подтик-
нат към наистина страшни дей-
ствия. Защото той вече се чувст-
ва ненужен на този свят и мож-
е да посегне на живота си.

Ние можем да предотвра-
тим подобни действия. Защото
те са плод на нашите подигравки,
на нашето безразличие, на
отбявгане и сочение с пръст. А такова поведение по-
казва единствено лошото ни
възпитание, липсата на култура
и неумението да сме толерантни
към различните от нас. Тол-
кова ли е трудно всеки от нас
да бъде човек?! Да се държи като
Човек, а не като зяръ? Тол-
кова много ли искат тези хора?
Не, те искат само уважение, ис-
кат да не ги възприемат като из-
вънземни и постоянно да ги со-
чат с пръст. Те са човешки съ-
щества – също като нас!

Замисляли ли сме се как

бихме се държали, ако и в на-
шето семейство има такъв чо-
век? Тогава пак ли ще му се по-
диграваме?! Не, нали? Защото
е наш близък и ни боли за него.
А ако се поставим на място на
родителите на хората с някакъв
недостатък, сигурно ще разберем колко е ужасно
тяхното положение. Предста-
вете си как детето ви се приби-
ра, цялото обляно в сълзи, за-
щото някой безмозъчен и кора-
восърден човек го е обидил и
му се е подиграл жестоко. В
такива ситуации родителите
страдат наравно с децата си.
Те страдат заради такива като нас!

Затова трябва да разберем,
че хората с физически или ум-
ствен недостатък не трябва да
се отбяват, а цялото общест-
во е длъжно да им помага. Те
трябва да намерят сред нас
приятели, защото когато такъв
човек разбере, че има до себе
си някого, на когото да различи-
та, той вече ще бъде нов човек.
Ще знае, че има приятел, който
не се отвращава от неговия
недъг. Нашето приятелство ще
му помогне да забрави недос-
татъците си и да води нормал-
ен живот. Да се смее и да се
забавлява, както правят всички
останали. Така той няма да се
чувствава изолиран от околните,
различен от тях.

Хора с недъзи има навсякъ-
де около нас. Затова трябва да
ги приемем като нещо нормал-
но. Те толкова много искат да
са като всички останали, искат
недъгът им да не е повод за
изолираност и присмех. Искат
да не бъдат пренебрегвани за-
ради нещо, за което не са виновни.
Затова ние просто сме
дължни да им помогнем; да им
подадем приятелска ръка.

Нека да бъдем ХОРА!

Деан Стоилов, 1и

Разказ на един психар

Отначало бях женен за Живота. Красота, безгръжност..., но
уви, започна да погрознява и...

Бях огорчен напълно. Бях отчаян и се разведохме. Обърнах гръб
на Живота... Веднага след това се оженях за Самотата. Тя бе
толкова красива, тиха, очарователна. Живяхме щастливо дълго
време, докато един ден се събудих и осъзнах, че Самотата ми е
омръзала и... е време да я напусна.... Напуснах я и се оженях пак,
само че този път за последно. Оженех се за Смъртта - най-добра-
та съпруга... Побъртайте!

P.S. И помнете, че всеки, рано или късно, ще се ожени за нея...

Теодор Славов, 4ж

Формиране на българското общество в град Бургас

През втората половина на XIX век, когато във всички български земи се води активна борба за новобългарска просвета и култура и независима црква, в крайбрежния черноморски град Бургас продължава да господства гръцки дух и гръцка култура.

След Кримската война (1853-1856г.), икономическите условия в Османската империя се променят. Нараства значението на Бургас като черноморско пристанище. Той става притегателен център за много търговци от вътрешността на страната. Именно тези нови преселници вливат своя народностен дух в черноморския град. Сред тях се открояват имената на Ненко Попов от град Котел, Димитър Бракалов от Калофер, Сава Дечев от Стара Загора и брат му Иван, Койчо Кехая от Котел.

Успоредно с търговската, финансова и селскостопанска дейност, която развива, тези българи разкриват дюкянни, ханчета, кафенета, кръчми. В

тях българският език се налага и се разискват въпроси, засягащи българското общество. Нещо повече - Сава и Иван Дечеви осигуряват канал за изтегляне на застрашени от арестуване от вътрешността на страната революционни дейци. Така се откроява имената на Ненко Попов от град Котел, Димитър Бракалов от Калофер, Сава Дечев от Стара Загора и брат му Иван, Койчо Кехая от Котел.

След Кримската война нараства търговското значение на Бургас. Увеличава се притокът на хора. Расте числеността на града. Даниела Иванова, 1*

Население на град Бургас

Народностният лик на Бургас се оформя и променя в зависимост от икономическите и стопанските условия на живот, от поминъка и политическите промени.

Първите заселници на Бургас са пърци-рибари. По-късно от Цариградско се заселват нови групи - ловци, занаятчи и др. От околните селища в Бургас се заселват и българи. В годините на османското владичество нараства броят на турците в града. Доминиращо до Освобождението е влиянието на пърците. След масови турски кланета на арменците през 1876 год. в Бургас се заселват около 1000 арменци. След Освобождението на града на 06.02.1878г. турците масово го напускат. За сметка на това от Малко Търново, Лозенградско и Охридско прииждат български бежанци. По-късно, с нарастването на Бургас като крупен индустриски център, започва масова миграция от съседните села и от вътрешността на страната.

Демографски промени:
1884г. - 6170 души
1956г. - 72795 души
2001г. - 226 000 души

Станислав Янев, 1*

Доктор Петър Берон и Българското възраждане - за живота и дейността

„Обичал бих да намеря някого, когото да платя каквото иска, за да обходи България и да види има ли във всеки град училище или не, какъв е учителят във всяко училище, как му е името, откъде е той, откога учителствува, колко ученици има, какво ги учи, откъде получава годишната си заплата; при това да отбележи колко време приблизително остават учениците в училището и какво стават те, когато излизат от него, за да забележи още числото на къщите в по-големите градове, да укаже още колко ученици се нуждаят от книги или какви книги употребяват всеки един, какви книги купуват, откъде ги купуват и на каква цена“.

От възрастта, от която нямам спомен, единствено си спомням първоначалното възприятие на една книга и това е Букварът. Нужно ми е било това усилие, за да възприема смисъла на тази книга и създава разпитвал какво съдържа и означава. Сега, след толкова време, съзнавайки всичко, пред мен винаги изпълва този спомен за именно този Буквар, наречен „Рибния“ - създаден от големия български просветител - доктор Петър Берон.

Животът и делото на доктор Петър Берон са съврзани в съзнанието на всички българи, преди всичко, с неговия „Рибен буквар“. Но делото на този книжовник има много по-широко значение. Един от стълбовете на българското въ-

раждане през първите десетилетия на XIX век, Берон се разкрива трояко - като учен - енциклопедист, като реформатор на българското училище и като книжовник, който дава тласък на развитието на литература и литературния език върху основата на съвременния говорим език.

Петър Берон, най-малкият син на абаджията хаджи Беро, е роден към 1799 година. Родителите му са заможни и просветени за времето си хора. Будни и трудолюбиви, те се отличават със здраво национално чувство; не се повеждат по модното тогава юркоманство. Учи се първо в родния Котел. Поради съчувствие към руснаките през Руско-турската война (1806-1812) бащата бива разорен от турците за отмъщение. Синът му решава да подпомогне обединялото семейство, като постъпва в абаджийски чирак в Котел, а след това, недоволен от възнаграждението, се премества във Варна през 1815 г. Момчето обаче лелее в душата си съмслата да продължи своето обучение. Като спестява малко пари, в 1817 г. младият Берон отива в Букурещ и се записва в „Бейската академия“, ръководител на която е прочутият тогава гръцки енциклопедист и педагог Константин Вардадах.

Благоприятните условия му дават възможност да пристъпи към реализирането на една оформила се идея: де-

чат в неговото отчество да се учат да четат и пишат на родния си език, да получат полезни знания, които ще ги подгответ за живота. С непринудена искреност той споделя в своя предговор към „Буквара“ мислите и чувствата, които са го вълнували, когато е започнал да пише: „Когато изпърво видях по другите места, чи децата начеват да четат на книги, писани на техния език, позах - по нас - колко напразни мухи теглят горките деца... Ни един не се намери да смисли несчасните деца и съчини за тях никаква книшка“.

Съдържанието на „Буквара“ е групирano в осем раздела. Първият запознава децата с буквите и частите на речта. В следващите раздели са дадени четива, написани на говорим роден език. Седмият раздел - „Физически сказания“ - съдържа най-общи познания за растенията, минералите, сухоземните и водните животни и природните условия. Накрая, по разбираем и достъпен начин, е описано човешкото тяло. Разделите завършват с познания за числата - „Аритметика“. Като приложение са дадени 12 литографни рисунки на животни от южните страни.

За първи път се изключват физическите и други училищни наказания и се препоръчват добрите съвети: „Аз не ще го плаша, че ще го запра и в ненеделя да чете, кито ще го бия, ами ще му река да иде да седне на страница, докде

съвршат другите“. Учителят трябва да бъде сърдечен и добър, да зачита правата на детето и неговите интереси и да му бъде истински другар. Негов дълг е да се грижи за и здравето му, като раздъва обучението с игра и чист въздух. Поведението на учителя трябва да възпитава.

„Рибния буквар“ открива пътя на нови педагогически идеи, които отговарят на задачите, поставени от нашето обществено-политическо, икономическо и културно развитие, което обстоятелството определя неговото огромно историческо значение.

„Рибния буквар“ е истинско ново явление във все още бедната ни възрожденска книжнина с богатото си и разнообразно съдържание, със своя светски характер и с онези нови и прогресивни идеи, които го издигат високо над всичко, създадено през онази епоха. След Паисиевата „История“, Буквара е първата светска книга по дух и съдържание, нещо повече - това е първата съвременна по характер национална и научна книга, каквато не познава старата литература, с голямо познавателно и възпитателно значение.

Доктор Петър Берон завършва живота си трагично. След смъртта на своя племенник, той възлага ръководството на стопанските дела на няколко души, между които и на своя съгражданин Терохар Папазалу. Последният, като упра-

вител на имота му, злоупотребява и слага ръка на богатствата, предназначени за подпомагане на народната просвета. Берон завежда дело, за да изтърне имота си от хищника. Делото трябва да се гледа на 7.04.1871 г. За тази цел Берон пристига в Крайова. На 21.03. обаче същата година, наемници нахлуват в дома му и го удушават.

Голяма част от наследството на Берон бива спасено. Значителен дял е раздаден на училищата в България, а с една част е изградена и с дълги години издръжана Българска мъжка педагогическа гимназия „Доктор Петър Берон“ в Одрин.

Дори и след смъртта си, Петър Берон продължава да служи на своя народ. Злодейте, които го удушават в Крайова, не успяват да сложат ръка на наследството му. Неговото състояние остава в полза на българските училища, така, както той е искал.

Братовята му син запазва сърцето му в стъкленица, която завещава на по-колекцията с надпис: „Това сърце е било само за любезното отечество България. Моля да се закопа в столицата на свободна България, защото я е много любило.“

Из есето на Георги Петров, 43, II поощрителна награда на Националния конкурс за есе на тема „Доктор Петър Берон и Българското възраждане - за живота и дейността“

Отношение към училището, взаимоотношения в клас и лично благополучие

Настоящото изследване имаше за цел да изясни:

1. Отношението към училището - характеризиращо се с:

Емоционален тон

Ориентация към поставените задачи

Загриженост на учителя

Демократичен контрол

2. Взаимоотношенията в клас:

Неблагополучия във взаимоотношенията със съучениците

Възприеман статус в класа

Доверително общуване със съучениците

3. Субективно благополучие, изследващо 2 фактора:

Позитивната жизнена нагласа

Депресивно настроение

Кои са по-важните изводи, които могат да се направят?

Първо, съврзано с училището, учениците стават съкаш малко по-ангажирани с учебния процес, но тази динамика не е постоянна и трайна величина във времето. В условията на „информационен бум“ и наличието на множество конкуренти на училището, подобна тенденция е обяснена. От друга страна обаче, училището също се нуждае от сериозна промяна, за да бъде адекватно към новите условия и най-вече, за да съхрани себе си, като развиваща подрастващите институции.

Второ, намалява усещането, че учениците са загрижени за тях (особено малките, новопосъпилите осмокласници), че са чувствителни към техните потребности и индивидуални особености, че се ангажират с решаването на техните проблеми. Естествено е по-малките деца да се нуждаят от повече внимание и грижи от страна на техните наставници в сравнение с по-големите. Едновременно с това, обръщането на внимание, обгрижането на повърните ученици, предполага доволетвореност на учителите от самите себе си и от статуса си в обществото, предполага висока степен на самоуважение. Известно е обаче, че тоzi статус е доста нисък, а самочувствието - дълбоко уязвено. Естествено, при тези условия, вниманието и отзивчивостта на учителите към учениците им да бъде в дефицит.

Трето, сериозен проблем на учениците от всички възраст

ви групи са неблагополучията във взаимоотношенията със съучениците в класа. Понижаването на себеуважението, появата на депресивни нагласи, се поражда от неблагополучията във взаимоотношенията със върстниците в класа, от неангажираността със учебните задължения, от авторитарния, недемократичен контрол върху поведението от страна на учителите, както и от степента на доволетвореност на желанието за консолидиране на общуването и подобряване на взаимоотношенията им с тяхната най-естествена среда - върстниците, от това да се усещат равностойни на възрастните, техни приятели.

Четвърто, оказва се, че независимо от формата на обучение - четири или пет години, отношението към училището, личното благополучие и степента на доволетвореност от взаимоотношенията със върстниците е почти една и съща.

Това говори, че резки разлики относно това след кой клас биват приети учениците не могат да се търсят, относно тяхното личностно самочувствие и комфорт в техникума. Този извод се доказва и от показателите за отношението към училището на учениците на различните специалности. Оказва се, че всички специалности, независимо дали са четири или пет годишни, имат нисък спад през втората - третата година на обучението си, след приема в техникума. Това може да бъде обяснено и с наливането именно през тези години на голямо количество от специализирани предмети, но също и с това, че точно тогава за някои от учениците се оказва, че очакванията им са се разминали с действителността, като начин на обучение. За съжаление, имат нисък спад през втората - третата година на обучението си, след приема в техникума. Това може да бъде обяснено и с наливането именно през тези години на голямо количество от специализирани предмети, но също и с това, че точно тогава за някои от учениците се оказва, че очакванията им са се разминали с действителността, като начин на обучение. За съжаление, имат нисък спад през втората - третата година на обучението си, след приема в техникума. Това може да бъде обяснено и с наливането именно през тези години на голямо количество от специализирани предмети, но също и с това, че точно тогава за някои от учениците се оказва, че очакванията им са се разминали с действителността, като начин на обучение. За съжаление, имат нисък спад през втората - третата година на обучението си, след приема в техникума. Това може да бъде обяснено и с наливането именно през тези години на голямо количество от специализирани предмети, но също и с това, че точно тогава за някои от учениците се оказва, че очакванията им са се разминали с действителността, като начин на обучение. За съжаление, имат нисък спад през втората - третата година на обучението си, след приема в техникума. Това може да бъде обяснено и с наливането именно през тези години на голямо количество от специализирани предмети, но също и с това, че точно тогава за някои от учениците се оказва, че очакванията им са се разминали с действителността, като начин на обучение. За съжаление, имат нисък спад през втората - третата година на обучението си, след

Хепатит Б

Какво е хепатит Б?

Хепатит Б е опасно заразно заболяване, което се причинява от вирус. Той атакува черния дроб и уврежда жизнено важните му функции. Това може да доведе до сериозни, понякога до фатални последици. Хепатит Б е заболяване, което трудно се лекува, но може да бъде предотвратено.

Защо се обръща много внимание на хепатит Б?

Тази инфекция застрашава здравето и дори живота на стотици хиляди хора. Независимо от това, че всеки може да се зарази с хепатит Б, повечето от нас знайт малко за това заболяване.

Повече от 2 милиарда души по света са заразени с хепатит Б. 350 милиона от тях остават за цел живот носители на вируса, а около 1 милион умират всяка година от хепатит Б или от последствията му. В България живеят приблизително 400 000 заразеносители, не малка част от които са изложени на същия рисик.

Кой може да се зарази с хепатит Б?

Всеки човек може да се зарази с хепатит Б.

Вирусът се намира във всички телесни течности (кръв, слюнка, сълзи, майчинина кърма, сперма) на болните и всички хронични носители. Той се запазва дълго време по замърсени със застъпна кръв и други телесни течности повърхности и употребявани в бита предмети.

Около 2/3 от заразените не подозират за срещата си с вируса и за това, че са възможен източник на инфекция. Ето защо да се заразим с хепатит Б е много по-лесно, отколкото изглежда.

Как можем да се заразим с хепатит Б?

Реална заплаха съществува за всеки, който е в контакт с болен или носител на вируса. Особено голям е рисът от заразяване с хепатит Б по полов път. Новородените може да се заразят от мајка си. Възможно е заразяване при ползване на нестерилизирани спринцовки и игли. Висок рисик съществува и при порязвания и открыти рани, а също и при татуиране или пробиване на ушите. Използването на общи бръсначи, нетки за зъби и гребени също може да доведе до заразяване. При пряк контакт с кръв или секрети от болен вирусът може да проникне и през лигавицата на очите или устата.

Какво става, ако се разболеем от хепатит Б?

След заразяването следва инкубационен период, който продължава 40 - 160 дни, след което започват първите прояви на болестта. Обикновено това са загуба на апетит, slabост, гадене, повършане и болки в корема. При около 1/3 от случаите се наблюдава покълзване на кожата и видимите лигавици, а при останалите видове жълтеница липсва. 5 - 10% от заразените подстрадват и възрастни остават хронични носители на вируса и са изложени на рисик от развитие на цироза или рак на черния дроб!

Различава ли се хепатит Б от другите полови предавани заболявания?

Да! Заразяването с вируса на хепатит Б става много по-лесно, отколкото например с вируса на СПИН. Хепатит Б обаче е единственото полово предавано заболяване, срещу което модерната медицина е създала сигурно средство за защита - ваксина.

Затова нашият съвет е: ако сте здрав и имате поносимост към ваксини, защите се от болестта!

Николай Александров, 2и

Етикет за тийнейджъри

Здравейте, приятели на 8-к „Свободен час“! Както знаете, учениците от нашия техникум много обичат театъра и редовно присъстват на театрални постановки. Затова ние, екипът на вестника, решихме този път да обръщаме внимание на подхожащото победение, кое то човек трябва да има при съприкосновение с театралното изкуство.

Хората, които са дошли в театъра, са плали съкли и пресъкли, за да се насладят на спектакъла, да изпитат удоволствие. Чудесно! Но защо същите тези хора понякога се правят на маймуни и пречат на останалите да изпитат същото това удоволствие от постановката?! Жертва на такива хора понякога ставаме и ние, които гледаме и слушаме с интерес представленията.

На представление сме, а до нас някой шуми с разни хартийки, шепти, хихика, хрупка царевични пръчици или солети...

Неприятно е и когато сме засели места

Годината е 1968. По Брайтънските плавове и в Лондонските квартали рокери, модове и синове на дребната буржоазия се срещат в страшни смъртносни сблъсвания. Докато рокерите са открили расисти, модовете слушат музика от типа СКА и Реге и доброволно се смесват с „Руди бойс“ - младите черни ямайци от работническите предградия. Уви, те рядко взимат връх в сблъсванията и техните хубави костюми често стават на парцали, а това е обидно и излиза доста съкли. Така модовете възприемат по-прост начин на обличане - групи панталони, якета без яки и текки обувки със стоманени бомбета, измислени специално за армията и носени по-късно по строежите. Те си обръват главите по примера на командосите, за да нама как противникът да ги хване за косите по време на бой, а също и да се отличават от другите групировки. Те обаче нямат време да укрепнат. Вълната „Флауър палър“ помита всичко по пътя си.

Трябва да се измака как 1977г. издавато на пънковете, за да се появят отново скиновете. Пънкарите със своите дреши, многоцветни костюми и гребени искат да бъдат толкова грозни, колкото и големите градове, в които живеят. Бързият ритъм на музиката им провокира максимално и залива улиците на Лондон с класова борба. Въпреки всичко, дори най-изверепите разбираят, че движението няма да стигне далеч. Обличащи отново скинхедската униформа, се създава още един много по-див музикален стил, наречен „ОИ“ (съкращение от „Хей Ю“ - думите, които обикновено предхождат палките). За разлика от пънковите, които показват, че са антирасисти и са политически ляво ангажирани, тези нови скинове се обявяват за аполитични. Футбол, бира и палки - това е тяхното мото. Интересът им към СКА музиката се помита от втората музикална въlna - ОИ.

През 1989г. движението достига и до

Скинхедс - история без бъдеще

България. Първата група се установява на „Попа“, а по-късно в района на НДК. Повечето от тях са фенове на футболен клуб „ЦСКА“. Те започват масово да се бият с други неформални движения, противници на фенове и почти всичко, което е с поддълга коса от тяхната. Софийските скинове просто искат да изчистят центъра от това, което не им харесва: „Това, което искахме, беше да напомним нашата музика и обрът, и да си оправдами нашата любов към територията“.

Ето няколко съвета, за да бъде удоволствието от театърния спектакъл пълно:

- Идвайте набреме за представление.

- Сядайте точно на посоченото в боя място.

- Ако другите зрители вече са седнали,

Черна хроника на белия прашец

Краят на наркоманите е известен - затвор, психиатрия, гроб. А в България 80 на сто от тях са на възраст до 20 години.

На колко години сте?... Ако сте родени преди 1973, шансовете да сте опитвали някакъв вид наркотик са минимални или почти никакви. Ако рождената ви дата е в следващия период, почти няма начин да не сте се „запознавали“ с дрогата по един или друг път - лично или чрез приятели и познати.

■ 500 000 българи са опитвали един или друг вид наркотик.

■ 300 000 са пристрастени - т.е. вече са наркомани.

■ 50 000 са подвластни на хероина (потенциални съмртвички).

МАЛКО ИСТОРИЯ ИЛИ КОВАВО Е, ОТКЪДЕ ИДВА И КОЛКО СТРУВА

Марихуана. Получава се от мексиканско влакнодайно растение със същото име, използват се, изсушени, те му листа и цветове. Създава усещане за приповдигнатост. В България ѝ се падат около 24% от пазара. От един пакетче може да си свиеш или една чиста цигара, или две-три, премесени с тютюн. Върви между 5 и 10 лева.

Хашиш (канабис). Има азиатски произход, получава се от цъфтящите върхове на индийския коноп. Освен че се пуши, може и да се дъвчи. Заедно 16-17 на сто от потребителят. Малко по-скъп е от марихуаната, но ефектът е по-осезаем.

Хероин. Белият прах на морфиновия етер се получава от семето на мак. Създава състояние на отпуснатост

и отъснатост от света, но по-късно липсата му превръща мозъка в пихтиста маса, из която щъкат отвратителни кошмарни. Много бързо се привика към него и е един от най-трудните за отказване наркотици. Хероинът държи 20% от пазара. По брой на хероиномани на глава от населението България си е „извоювала“ първото място в Европа. Причината - сравнително евтин и с дълготраен ефект. Цената на доза варира между 10 и 15 лева.

Кокаин. Алкалоид, получаван от листата на тропическо растение кока. Кокаинът едновременно успокоява и създава чувство на увереност, примесена с лека и приятна възбуда. Но след края на действието идва периода на безсъние, липса на апетит, халюцинации... Главно се съмръка през носа, но може и да се дъвчи. Пазарният му дял е сравнително нисък около 5-6 на сто, защото е скъп и се намира много трудно. Цената на чистия кокаин достига до 100 лева за грам на дребно.

Екстази (дискотечна дрога). Синтетичен наркотик, известен още през 1914 като средство за премахване на усещането за глад. 1/3 от пазара е в негов. Най-много се търси сред юноши. Струва сравнително скъпо - една таблетка се търгува за около 20 лева.

Приятели, нека бъдем достатъчно силни, за да се предизвикам с злато!

Нека има по-малко плачещи майки, нека има по-малко скърбящи сърца!

Нали НАС очаква 21 век?

(голяма част от материала е от „Вестник за жената“ от 5-11 март.)

Сабина Стоева, 2И

Георги Кралев, Ів

Типология на новите религии

Като продължение на темата за сектите ще ви дадем информация за една малка част от по-известните религии, които могат да се считат за деструктивни и опасни.

Bhawan Shree Rajneesh - произлиза от Индия, най-ният лидер в Osho, който започва да се занимава с това на 21 години.

Falungong - произлиза от Китай, най-много се търси сред юноши. Струва сравнително скъпо - една таблетка се търгува за около 20 лева.

Бялото братство - лидер - Суами Санандана. По традиция - ню ейдж. **Порта на небесата** - произлиза от САЩ; лидер - Маршал Хърб Епългейт. В тази секта досега са се самоубили колективно 39 души, включително главарят на шайката на сектата. Методът на самоубийство е отравяне.

Църква на науките - произлиза от САЩ; лидер - Роналд Хюбърд. Преследвана от ФБР, една от най-деструктивните и опасни религии, които са известни в света. По традиция - псевдонаучна.

Върховната истинска - произлиза от Япония, най-ният лидер е Шоко Асахара. Представителите на сектата са обвинени в атентат със серен газ в едно метро на Токио.

Maitreya - произход - Швеция; лидер - Бенхамин Клеме. По традиция - окултисти.

Деца на Бога - произход - САЩ; лидер - Дейвид Берг. Обвинени са в преспедиране на деца и простиране (инфантисация). По традиция - псевдохристиянска.

Нов акропол - произход: Аржентина; лидери - Анхел Ливрага и Ада Алберт. По традиция - псевдофилософска.

Орген на Сълнчевия храм - произход - Швейцария; лидери - Люк Джойрет и Джозеф Ди Мамбро. Зареди тях до момента са се самоубили по метода на кремацията 69 души. По традиция - окултисти.

Свидетели на Йехова - произход - САЩ; лидери - Чарлс Руслън, Джозеф Рутерфорд, Н. Кнор и напоследък Федерик Франц. Насоченост - псевдохристиянска.

Информация от Колумбийския университет
Превод - Ал. Агов, випуск 2000

дизишка разделение и вражда между различните групи скинхедс. Поради тази причина някои от тях се опитват да се съберат на ново място.

Месец август 1997г. на Детския фестивал в Бургас се събират общо към 50-60 бръснати глави, дошли предимно от провинциите на концерта на първата българска ОИ група - „Срам и Позор“. Преди концерта скиновете нападат групата пънкарки, които са дошли на фестивала; като в резултат нито един от пънкарите не успява да влезе на концерта. Полиците спират скиновете на входа и събират арсеналите, съставен от гланци, вериги, боксове и даже една брадва...

Скиновете непрестанно преследват негрите в Студентски град и предизвикват безредици по българските стадиони. Директорията на националната полиция най-после решава да вземе сериозни мерки. Започват да вляят арести и присъди. Лишени от някои от най-влиятелните си фигури, бандите отново се разцепват и тръгват към стадионите. За тях без мачове няма къде да се съберат и всичко ще бъде

2PAC - ЖИВ ИЛИ МЪРТЪВ?

През своя кратък живот Тупак Амур Шакур става жив пример за упадъка на поколението си. Неговите песни много често са изпълнени с мизерията, отчаянието и насилието на живота в гето то. Като личност той въпълъща самохвалството и градското безгрижие, което се дължи на лошо възпитание. Като актьор той се представя добре. Доказателство за това са петте филма, в които се е снимал. Но Шакур няма време да осъществи някое от тези свои превъплъщения. На 7 септември 1996 год. той е пристрелян в центъра на Лас Вегас. Тупак умира шест дни по-късно от раните си, едва на 25 год. А случват се все още нереши...

Син на политика Афени Шакур и Били Гарланд, Тупак израства като преждевременно развито и проблемно дете. Няма постоянен дом и се мести от град на град. За своите 20 год. Шакур е арестуван 8 пъти, дори лежи 8 месеца в затвора за сексуално насилие, замесен е в два смъртни случая. Единият е свързан с шест годишно момче, което е убито в гангстерска война между бандата на Тупак и друга група. През 1992 год. Шакур навлиза в най-плодотворния си петгодишен период. Той прави първия си соло албум "2Pacalypse Now", който го изстреля напрavo на върха на славата. Същата година изгрява в "Juice" - шумно приветстван, нискобюджетен филм за гангстери, намерил макар и малък успех в Холивуд. През 1993 записва и пуска в продажба албума "Strictly 4 My N.I.G.G.A.Z.", намерил място в поп-класациите. През ноември 1994, крадци нахлуват в къщата на рапъра, простирават го 5 пъти и излягват с бижутата му, на стойност 40000 долара. Шакур се възстановява по чудо от раните си, за да издаре най-впечатляващия си албум, включващ песента "Me Against

the World", от който се продават 2 милиона копия и двойният диск "All Eyes on Me", с продажби на почти 3 милиона копия. В разцвета на творческата си кариера Тупак е пристрелян (повечето казват смъртнително) и убит на излизане от мач на Майк Тайсън. Мисълта за неговата смърт разтърсва почитателите му и музикалния свят.

Повечето фенове (около 83% в скорошно прочуване) продължават да вярват, че 2PAC е все още жив. А има и много смъртни факти, които поддържат тази теория. Част от тях са:

■ Петь 13 сам по себе си е много смъртният ден.

■ Няма никакви снимки на Тупак в болницата, в която умира.

■ Той винаги е носил бронирана жилетка, без значение къде отива. Защо не я е носил на такова публично събитие като мача на Майк Тайсън? /Може би е искал да изглежда, че е застрашен!

■ В повечето песни той говори за погребението си. Защо тогава е кремиран още на другия ден след "смъртта" му? Защо веднага - нали се разследва убийство?

■ Новият му албум излиза на 5 ноември, като првоначално се е очаквало да съдържа 6 песни, а впоследст-

вие излизат 12.

■ Псевдонимът, който Тупак използва, е Макавели. Това не е никакво измислено име. Такъв човек е имало в действителност, макар правописът да е различен - Макиавели. Той е бил италиански философ, инсценирал смъртта си, за да избяга от враговете си и да спечели власт. В една от своите книги - глава XIII, той казва: „Принц, който мечтае да постигне велики неща, трябва да се научи да мами.“ Това е неговата главна идея и тя именно е връзката между двамата. Тупак изучава Макиавели в затвора. Там той прочита книгите му няколко пъти. И може би се вслушава в неговия напис. Преди смъртта си Макиавели написава 2 книги. Заглавието на диска на Тупак „All Eyes on Me“ е същото като тях.

■ Рапърът официално умира в 4 часа и 3 минути следобед. $4+3=7$. Също той „умира“ на 25 години. $2+5=7$. Албумът му „All Eyes on Me“ излиза на 13 Февруари 1996. „Умира“ на 13 септември 1996. Двете дати имат разлика 7 месеца. Съвпадение ли е това или 7 е числото на Тупак?

■ Заглавието на новия му албум е „The 7 Day Theory“. 2PAC е пристрелян на 7 септември, превижва 7, 8, 9, 10, 11, 12 и „умира“ на 13. Оттук и името на албума. Вътре в обложката пише: „Излиза: 2PAC; Влизи: Макавели“, като че Тупак умря, роди се Макавели. Изпълнителният продуцент е Симон (неизвестен производител в раж индустрията до този момент). В Библията Симон е апостол на Иисус Христос и един от първите свидетели на неговото възкръсване, отбеляното от Свети Петър. Дали Тупак не ни е оставил знак, че ще възкръсне?

■ В албума на Ричи Рич „Seasoned Veteran“, който излиза на пазара в един и същи ден с този на Тупак - „The 7 Day

Theory“, в песента „N*ggas Done Changed“ - дует между Тупак и Рич, Тупак казва думите: „Az бях пристрелян и убит, но не мога да ви кажа как стана това дума по дума, но най-много вървам, че те ще получат това, което заслужават“. /I've been shot and murdered, can't tell you how it happened word for word / but best believe that they get what they deserve./ Тази фраза заглавя, че той е знаел за своята предстояща смърт преди още албумът да е излязъл.

■ В песента на Тупак „White Man's World“ от албума му „The 7 Day Theory“, той казва: „Ние няма да напуснем никога тази планета, освен ако не го поискаме.“ Дали той го е направил чрез лъжата за смъртта си?

■ Интересно е, че Тупак умира в последния си клип, който излиза под името „2PAC“. Новото му видео „Toss it up“ от новия албум излиза под името „Макавели“. Второто видео, излязло под същото име е „To Live and Die in L.A.“. Но как са могли да заснемат 2 клипа, когато той е „мъртъв“? Вървам, никой от вас не смята, че те са били заснети преди 4 месеца през август 1996?

■ Рапърът официално умира в 4 часа и 3 минути следобед. $4+3=7$. Също той „умира“ на 25 години. $2+5=7$. Албумът му „All Eyes on Me“ излиза на 13 Февруари 1996. „Умира“ на 13 септември 1996. Двете дати имат разлика 7 месеца. Съвпадение ли е това или 7 е числото на Тупак?

■ Заглавието на новия му албум е „The 7 Day Theory“. 2PAC е пристрелян на 7 септември, превижва 7, 8, 9, 10, 11, 12 и „умира“ на 13. Оттук и името на албума. Вътре в обложката пише: „Излиза: 2PAC; Влизи: Макавели“, като че Тупак умря, роди се Макавели. Изпълнителният продуцент е Симон (неизвестен производител в раж индустрията до този момент). В Библията Симон е апостол на Иисус Христос и един от първите свидетели на неговото възкръсване, отбеляното от Свети Петър. Дали Тупак не ни е оставил знак, че ще възкръсне?

■ В албума на Ричи Рич „Seasoned Veteran“, който излиза на пазара в един и същи ден с този на Тупак - „The 7 Day

■ Колата, от която е стреляно по Тупак, бял Кардилак, не е открита.

■ През декември 1996 новият албум на рапъра става платинен. В предшествалите интервюта 2PAC говори за това, че иска да спре рага и да стане гангстер, да избегне от светлините на медиите. Какъв е единственият начин да осъществи това? (Отговор: Ако мислят, че той е мъртъв.)

■ Пресата не бе допусната на погребението, отменено по незнайни причини.

Това са факти, на които никой не може да даде обяснение. Единственият безспорен факт е този:

■ След мача на Тайсън на 7 септември /събота/ 1996г., Тупак е пристрелян 5 пъти, откаран е в болница. Жив. На 13 септември /петък/ 1996 е съобщено за неговата смърт.

Това са част от фактите сървъзани със смъртта на рапъра. На вас оставям възможността да решите дали той е жив или не.

Из официалната WEB страница на 2PAC
Превод: Сабина Стоева, 2nd курс

Именник

АЛЕКСАНДЪР, АЛЕКСАНДРИНА, АЛЕКО - „защитник на мъжете“ (гръцки). Името на 8 папи. Александровците празнуват имен ден на 30 август: деня на Св. Александър, Йоан и Павел, патриарси Цариградски.

АНДРЕЙ - „храбър“ (от гръцкото „andreas“). Апостол, брат на ПЕТЬР. Апостол Андрей е един от светците-покровители на Русия и светец-покровител на Шотландия. Андреевден се празнува на 30 ноември.

АН(Н)А - латинска форма на ХАНА - „благоразположение“, „милост“ (иврит). В Стария завет Хана е бездетна жена. Тя се помолила на Бог да я благослови с дете и обещала да го посвети на Него. Молитвите и се сбъднали и синът и САМУИЛ станал един от най-известните пророци. Заради тази легенда името и се обяснява с цяло изречение - Бог ме благослови със син. Имен ден Ана и Анна празнуват на 9 декември: зачатие на Св. Ана.

АТАНАС - „вечен живот“ (гръцки). Атанасовден е веднага след Антонов - на 18 януари.

ВАНЯ - „пеперуда“ (иврит).

ВИКТОР - „победител“ (от латинското „victor“).

ГЕОРГИ, ГЕРГАНА - „земеделец“ (от гръцкото „georgos“). Името Георги става популярно в Европа през 14 в., след като кръстоносци донасят от Палестина историята за мъченичество на Св. Георги, украсена с легендата как се бори с дявола в образа на змей. Може би това става причина Англия, Грузия, Германия, Търция, Литва, Канада, Палестина и Португалия да изберат Св. Георги за свой светец-покровител. Денят на Св. вмчк Георги Победоносец е 6 май.

ДИМО - от „Dēmos“ - „народ“ (гръцки).

ДИАНА/ДИЯНА - „божествена“ (от латинското име Diviana). Римската богиня на лова.

ДОРОТЕЯ - „даряща богиня“ (от гръцкото „dorop“ - дарявам и „thea“ - богиня). Доротея Шварц е името на свидетица-покровителка на Швейцария.

ЕВА - „(даваша) живот“ (от еврейското име Chava).

ЕЛЕНА форма на ХЕЛЕНА - „ярка“ (от гръцкото „helene“). Името е носено от Хубавата Елена, станала причина за Троянската война и Св. Елена, майката на император Константин. Денят на Св. равноап. Константин и Елена е на 21 май.

ЕМИЛ(ИЯ) - „упорит“ (латински), „работлив“ (тевтонски) или форма на римската фамилия Aemilius - „съпътник“. 30 май е денят, отреден на Св. Емилия.

ЖЕНЯ - „благородна“ (гръцки).

ИВАН(КА) - славянска форма на ИОАН - „богопомазан“ (от иверитското Johanan). Това е името на двама от най-важните герои в Новия Завет: Иоан Кръстител и апостол Иоан, брат на апостол Яков, за когото се счита, че е автор на едно от четирите Св. Евангелия. Най-популярното мяко име в християнския свят, носено от 23 папи и кралете на Унгария, Полша, Португалия, Франция, Русия, България.

КИРИЛ - „владетел“ (от гръцкото име Kyrilos). Св. равноапостоли Кирил и Методий са на 11 май.

КОНСТАНТИН, КОСТАДИН - „постоянен“ (латински). Денят на Св. равноап. Константин и Елена се отбелява на 21 май.

МАРГАРИТА - „перла“ или „съпътница“ (от гръцкото „margaron“) или от цветето маргаритка. Името на мъченица от IV век, покровителка на бременните жени. Ако си изберете второто значение, внимавайте.

МАРИЯ - значението на това популярно име не се знае със сигурност, но има няколко варианта - „горчивина“, „непокорство“, „желаща дете“ (иврит). Оригиналната форма е еврейското Miryam. МИРИАМ е сестрата на МОЙСЕИ и ААРОН и се предполага, че името й, както и тези на братята ѝ, може да е от египетски произход. Едно в сигурно - денят на Успение на Пресвета Богородица (голяма Богородица) - 15 август е приет от православната църква за имен ден на всички с това име.

МИГЛЕНА, МЕГЛЕНА - „вярът“ (от старобългарското „meglen“ = вярът).

МИЛЕН(A) - „щедър“ (славянски).

НИКОЛАЙ, НИКОЛИНА, НИКОЛЕТ - „победоносен народ“ (от името на гръцката богиня на победата Нике). Името на двама руски царе. Никулден, както са знаят и децата в детската градина, е на 6 декември.

ПЕТЬР, ПЕТЬ - „скала“ (от гръцкото „petros“). Petros в гръцкият превод на прокора на един от учениците на Христос, Симеон, използван, за да го различават от другия Симеон, известен още като Фанатик. Апостол Петър е един от основателите на Християнската религия и, според католиците, първия папа. Тези му заслуги, заедно с думите на самия Иисус: „Върху тази скала ще построя църквата си“ превръщат някогашния пръкор в едно от най-популярните имена в християнския свят. Петровден е 29 юни.

РАЙНА - „кралица“ (латински).

СИМЕОН, СИМОНА - „покорен“ (иврит). В Стария завет Симеон е вторият син на Яков и баша на дванадесетте израилитски племена.

СТЕФАН, СТЕФА - „венец“, „корона“ (от гръцкото име Stephanos). Св. Стефан е първият мъченик в Новия Завет. Той е описан като праведен и добродетелен човек, който отказва да скрие вярата си, въпреки че това му костна живота. Осъден е на смърт чрез пребиване с камъни и е изекутиран от Савел от Тарсус, който по-късно приема християнската вяра и става известен като апостол ПАВЕЛ. Един друг Стефан става първият християнски крал на Унгария, а по-късно в обиен и за светец-покровител на тази страна. Стефановден народът отбележава на 27 декември.

ТОДОР, ТЕОДОР(A) - „божи dar“ (от гръцкото „theos“ - бог + „dōro“ - подарък). Теодор и Теодора чеятят на Тодоровден (съботата след Сирница).

Сега вече знаете значението на част от имената.

СПОРТ

Еролин Кючуков – помощник-тренер в ПФК "Нефтохимик" и Божин Порточанов – координативен директор в ПФК "Нефтохимик" са възпитаници на ТМТ – гр. Бургас. За своите многообразни почитатели в техникума те даваха интервю, за което екипът на в-к "Свободен час" искрено и сърдечно им благодари.

Божин Порточанов

С какви спомени сте от ТМТ?

Най-интересно е, че като стигнах до трети курс ми се искаше да започна от началото. Винаги, когато минавам край сградата на ТМТ, изпитвам една особена тръпка. Г-н Бойчев ми беше курсов ръководител, но за съжаление, със съучениците ми не сме се събрали от завършването.

Ползвате ли уменията, придобити в ТМТ в живота?

Не, но мисля, че ако ми се развали колата, ще я поправя. Много исках да уча в ТМТ. Харесваше ми точно това училище. Първата ми стресовска ситуация беше при г-н Русев, по математика. Реших, че ще напускам, но... ми се размина. След това ме пое г-жа Колчакова. Изобщо - беше ми доста трудно с някои от дисциплините в техникума, но така пък се подгответих за живота.

В момента имате много отговорна работа. Какви качества са необходими на обществената личност?

Трябва да бъдеш честен, коректен, точен. Работя с около 150 человека персонал, но затова пък ще привлечем други. Миналата година се класирахме за УЕФА, но паднахме от "Локомотив" Москва и не успяхме.

С кой български отбор са най-драматичните мачове?

Със софийските клубове. А тази година май нямаме шанс.

Спортична хроника

От началото на 2001г. учениците от Техникума по механотехника - гр. Бургас постигнаха много спортни победи. Проведоха се състезания по волейбол, шахмат, бадминтон, футбол. Най-интересно може да бъде футболното първенство, защото в него взеха участие всички курсове от техникума. Това е доказателство само за едно - за спортивния дух на ТМТ. Който не вярва, да отиде във фоайето и да разгледа множеството купи и награди, получени от спортните в Механотехника.

В тази рубрика бих искал да посоча още едно събитие, което можем да сържим с ТМТ.

На 3.VI (неделя) се състоя бенефис на една от легендите на бургаския футбол, човека, свързан с възхода на Нефтохимик от "Б" до "А" група - Станчо Цонев (бивш възпитаник на ТМТ - гр. Бургас). Процентният мяч се състоя на стадион "Нефтохимик" и противопостави единоменния клуб срещу този на звездите и приятелите на футболиста. Съдия беше Атанас Узунов, а в "Звездите" игра и Любомир Пенев, който вкара два гола. Станчо Цонев игра по едно полувреме за двата тима, като през I-ата част изравни за "Нефтохимик", а през II-ата - пропусна дузла за "Звездите", спасена от "вратаря" Станимир Димитров. Мачът завърши 2:2. Тренър на "Звездите" беше Димитър Димитров - Херо. С две думи - стана истинско шоу в лятната вечер. А всички ние, настоящите ученици от ТМТ, се чувствахме особено горди от това, че Стойчо Цонев е учен в нашия техникум.

Нека прибавя още нещо към всесъвестната футболната традиция в Механотехника. Нашето училище е дало много добри футболисти както за отбора на "Нефтохимик" (Станчо Цонев, Еролин Кючуков, Николай Кръстев), така и за "Черноморец" (да спомнем имената на капитана Ангел Стайков и Мирослав Колев, игращи в настоящия отбор). Аз вярвам, че футболната слава ще бъде продължена от талантливите спортници, които сега усилено се занимават под ръководството на настоящия треньор в ТМТ - г-н Койчев (футболистите от неговата Детско-юношеска школа към ПФК "Нефтохимик" са безспорен фаворит в първенството за 2001г. с невероятния резултат 200 : 0 и нито един загубен мач). Надявам се феновете на "Черноморец" в нашия техникум да не останат разочаровани от лаконичната информация за техния любим отбор. Идеята на екипа на вестник "Свободен час" беше в първите два броя да даде повече данни за единния от водещите бургаски отбори - "Нефтохимик", а в следващите да представи подробно и отбора на "Черноморец". Очакваме, че някои от играещите там футболисти (бивши ученици от ТМТ) ще бъдат любезни да ни дадат интервю с автограф.

Николай Иванов, 2и

Отборите по бадминтон - зонални първенци. Юноши - четвърти, девойки - шести в страната.

Еролин Кючуков

Как започна всичко с футбола?

Футболът е игра, която радва всички. Заинтересува и мен - още в детските ми години. Но никога не съм желал да играя в предни позиции. Харесваш вратарите - при тях има много мислене, преценка на ситуацията. Вратарят - това е половин отбор. Такива бяха и моите виждания за играча. За съжаление, физическите ми данни не отговаряха на вратарите от европейските стандарти - примерно - височина от 186 до 196 см. Аз имах добра кондиция, реактивен момент на реакция, но получих травма и оттам вече нямаше накъде. Спечелих няколко сребърни медала, стигнах до "Б" група. Идолът ми беше Боби Михайлов. Бяха много впечатлен от играта му с "Штутгарт". Тогава "Левски" преодоля "Штутгарт". Харесваш Буфон, Мишел Прюдон, Жан-Мари Пфаф, Арконада. Те компенсираха всичко с реактивни способности. Бартес също ми харесва. А като клубен отбор - "Реал" Мадрид ми е любим. Никога не бих му изневерил. Обичам по-темпераментния футбол. Не съм привърженик на немския футбол. Английският има по-сериизи предимства, защото внедриха много темпераментни футболисти, пречупиха стила си. С една дума - футболът е голяма, красива и емоционална игра.

С какво сте запомнили годините в ТМТ?

Не ги помня само с хубаво. Паралелно със спорта, исках да бъда и добър ученик. До 8-ти клас родители ми изискваха да се уча добре. Не ги подведох. Наред с футбола, изпълнявах и много административни функции - знаменосец, отредян председател. Но ми беше приятно. След завършването на ТМТ се кандидатствахът ми в Спортивната академия, записах съм и спорто мениджърство. Интересувам съм се и от политика. Сега предстоят интересни избори...

Винаги съм негодувал срещу неправдите. Благодарен съм много на г-н Ралев (моята курсова ръководителка). За мен тя е не само голям професионалист, но и психолог. Човек. Много ни провокираше и заинтересуваше. Един скучен предмет като металургия превръща в интересен и занимателен. Помагаше ни и в трудни моменти. Благодарен съм много и на големия почитател на футбола - г-н Енчев - директор на ТМТ, на г-жа Торнева, г-н Касабов, г-н Колев, г-жа Овансиян - изключително ерудиран човек, с богата обща култура, невероятен специалист, съчетаващ в себе си визискателността и отговорността. Тези учители ни обичаха. А това се усеща от учениците. Много е приятно, когато си близък и разбиран от учителя, но влезеш ли в час - ти си просто ученик. Нещата трябва да се разграничават.

Любимите ми предмети бяха литература и географията. Аз съм доста емоционален човек, чувствителен, и хуманитарните предмети ме увлечаха повече. Математиката никога не съм я обичал.

Седях на предпоследния чин вдясно. А от III курс - на първия чин. В ученическите ми години положителните емоции бяха свързани с турнирите и първенствата по футбол. В крайна сметка, като се връщам назад в спомените си за ТМТ, хубавите мигове наделяват, въпреки че за мен това беше едно много отговорно време за трупа-

ществи се и мечтата ми да се занимавам с управление на спорта.

В момента цялата отговорност за представянето на вратарите носи аз. Не ми се влияе по никакъв начин. Ако се представиш зле се замисляш върху поведението си. Когато бях на II етаж с администрацията, отговорностите бяха доста по-големи. Една небрежност

там води до сериозни поражения. Ако пропуснеш да подредиш правилно документите на един футболист, да изтървеш един печат или подпиши - става много сериозно...

Какви са школите на бургаските отбори?

За съжаление, те са на много ниско ниво. Това е и големият парадокс. От няколко години насам "Нефтохимик" е республикански шампион, имаме много шампионски титли, а КПД-то на отбора е много нисък. Футболистите от школата трябва да отидат в третокачествени отбори и едва тогава да се върнат. Разбира

се, това се дължи най-вече на липсата на финансови постъпления във футбола. Средствата тук се концентрират върху мъжкия футбол. Но най-важната формула на футбола е игра и индустрия - да произвежда, показва и играе. Не влагаме средства в Детско-юношеския футбол, разчитаме само на природата им. Не разполагаме и със специалисти.

В общ план в България няма добре обучени специалисти. Бях възхищен от италианските специалисти, които дойдоха в България - и като техника, и като тактика, и като психология. Ние не разполагаме с добри специалисти на всяко ниво. Трябва да се усещат природните дадености на всяко ниво на футболиста, да се развиват и усъвършенстват.

Какви са отношенията между бургаските отбори?

Проковиращ въпрос! "Черноморец" е на път да изпадне от "А" група, но ние сме на мнение, че е добре да има два отбора, представящи Бургас там. Много е важно обаче да има конкретни взаимоотношения между двата клуба. Ние сме толерантни.

Как балансирате между семейство и футбол?

По-малко виждам сина си, отколкото вратарите. За мен е удоволствие да се занимавам с децата. Има едно малко дете, с което съм се захванал със 12-годишно, с него съм и сутрин, и следобед. За мен е удоволствие да го тренирам. Стремя се да има равновесие и хармония в отношенията ми към семейството и професията.

Интервю на
Пламен Костадинов, 2г
Анелия Пейкова, 2ж
Хрусина Ангелова, 2ж

В началото беше Механото.... Спазвай правилата му!

Десетте Божи заповеди

1. Аз съм Господ -Учител твой, който ще те изведе от робството в ТМТ в деня на твоето завършване. Да нямаши други богове освен Мене.
  2. Не си прави кумир и никакво изображение на онова, че е пред дъската, до бюрото, с дневника в ръка.
  3. Не изговаряй напразно името на Майката на учителя - твоя Бог!
  4. Помни съботния ден, за да го светиш, защото всеки ден в ТМТ е един безкраен празник.
  5. Почитай Директора като баща си, а учителите като майка си, за да ти бъде добре и да завършиш ТМТ.
  6. Не убивай учителя, който ти е написал двойка.
  7. Не прелюбодействай нито с учениците, нито със съученичката си.
  8. Не кради гъбата от съседния клас.
  9. Не лъжесвидетелствай срещу ученолюбивия, защото той ще ти подскажва.
  10. Не пожелавай слабата контролна на съученика си, нито ненаписаната му домашна, нито залепената му под чина дъвка, нито смакваната му сандвич, нито оценката му при г-жа... (не се чете), нито покритите му нормативи по физическо.
- (Благодарим на Мойсей, че не се спъна и донесе Скрижалите цели.)
- Из хумористичната Дипломна работа на випуск 2000 г.

ЕЗИК МОЙ, ВРАГ МОЙ
(из ученическите тетрадки)

Автентично
Когато Агамемнон отнема пленницата от Ахил, героят остава много какърен. След смъртта на Хектор, Ахил най-съвестно се гаври с тялото му, за да покаже, че е най-великият.

Из чуждия опит
Всички знаем и обичаме творбите на Рамбо Силек. Гогол страдал от тройственост, която се състояла в това, че с единия крак той стоял в миналото, с другия приветстввал бъдещето, а между краката му била страшната действителност.
Лирическият герой на Вандаров са селяните с увиснали мустаци и потури, в които обаче има нещо силно, здраво и желязно.

Нели Янчев, 2и

Мъката на ученика

Ето го поредния ни час.
Математика - и всички пак сме в клас.
Сядам аз на своя чин „проклет“,
чакам госпожата, мислейки за пистолет.

Влиза тя - най-големият ми страх.
Слушвам се в чина, другите зализат се от смях.
Отваря дневника, изпитва двама - трима.
Гледа мен и казва: „На дъската място има“.

Ставам бавно, изпотен и зачервен,
заставам на дъската, тя обръща се към мен,
задава ми задача - от трудните най-трудна,
но главата моя още не е будна.

До края на часа минута ни остава.
Гледам си часовника и напрежение настава.
Изведнъж зъненца аз дочувам -
с поглед тъжен, но отвътре от сърце ликовам.

Кристина Панайотова, 2ж

Подслушано В час

Автентично

А сега - да се върнем напред.
Значи вие нямаете никакви мнения по вашето мнение.

Иване, какво си ГОТВИЛ за днес?

Ученици, вие трябва да сте горди, че учите в Техникум по механотехникум.

Ако искате нещо да си кажете - на ум.

Иисус предаде Христос...

Записала - Соня Христова, 2ж

Информационна характеристика на жената

Жена-Internet: жени с труден достъп.

Жена-Server: винаги заета, когато искаш да я използваш.

Жена-Windows: целият свят знае, че не служи за нищо, но никой не може без нея.

Жена-Powerpoint: само Бил Гейтс има търпението да я понася повече от половин час.

Жена-Word: винаги има запазена изненада за вас, и няма човек на света, който да може да я разбере напълно.

Жена-Dos: всички са я използвали един ден, но днес никой не я иска.

Жена-Virus: добре познатата съпруга: когато най-малко я очакваш и да, инсталира се и използва цялата си власт. Ако опитате да я деинсталирате, ще загубите нещо, ако не опитате - губите всичко.

Жена-Scandisk: знаем, че е добра и само иска да помогне, но не знаем как-

во всъщност прави.

Жена-Screensaver: за нищо не служи, но е забавна.

Жена-Paintbrush: само на децата си от полза.

Жена-Harddisk: онази, която си спомня за всичко, по всяко време.

Жена-Mouse: винаги действа, когато я галиш.

Жена-Mousepad: жена „изтрявала“ - версия 2000.

Жена-Multimedia: прави всичко да изглежда добре.

Жена-Microsoft: иска да подчини всеки мыш, който е на пристъл, като го убеждава, че това е най-доброто за него. Планира да скара с другите жени и обещава да направи всичко, кое то искаш, само ако унищожите телефонните номера на вашите приятелки.

Без да се усетите, тя ще бъде единствената в живота ви. Ще дойде време, когато, за да си отворите хладилника или за да си вземете ключовете за колата, ще трябва да искате разрешение.

Жена-Password: мислите си, че сте единственият, който я знае, но я познава половината свят.

Жена-MP3: всички искат да я слушат.

Жена-User: не прави нищо добре и иска повече, отколкото се нуждае.

Жена-СРУ: отвън изглежда, че има почти всичко, а отвътре - почти нищо.

Жена-Monitor: кара те да видиш света с най-хубавите цветове.

Жена-Data-ware-housing: информира ви за всичко, освен за това, от което се нуждате.

Жена-Email: за всеки 10 неща, за които ви информира, 8 за нищо не слушат.

Превод от испански -
Александър Агов, випуск 2000

Из чуждия опит

Няма да се събличам, направо почвам.

Искам да видя физиономии, които мислят.

Ще ви го покажа, за да го видите визуално.

Ето, например Пешо, с едното ухо слуша, а с другото гледа през прозореца.

Ученици, можете ли да си представите колко много насекоми е имало в палеополита? Това не са стотици, милиони, милиарди, а десет хиляди!!!

Сега ще отворя вратата и един по един ще ви изхвърля през прозореца.

Точно вие ли, момчета, не знаете къде да поставите пълния член?

Не ме правете на луд, аз да не падам за първи път от Марс.

Записал - Ивелин Карагачев, 2е

Весели забележки из дневниците в ТМТ

- ☺ Курсът пречи на преподавателя да си върши работата.
- ☺ Курсът не спря да приказва през целия час.
- ☺ Г-же курсов ръководител, моля вземете мерки.
- ☺ Не мога да предавам урок, като правя забележки през 5 минути.
- ☺ Учениците идват на училище по къси гащи.
- ☺ №... прави нецензурано изказване.
- ☺ Ученикът играе в час.
- ☺ Ученикът спи в час.
- ☺ Ученикът ползва мобилен телефон в час.
- ☺ Ученикът упорито не внимава в час.
- ☺ Ученикът се държи неприлично (говори и чопли сълнчоглед).
- ☺ Ученикът е редовно без облекло.
- ☺ Учениците стоят в час с шалки.
- ☺ Ученикът отказва норматив пъргавина.
- ☺ Ученикът се държи неетично в час по етика.
- ☺ Ученикът яде в час по биология.

Редакционен екип

Главен редактор: Доротея Кирикова-Ованесян

Редактори: Мария Бедрова, Николай Даскалов 2и, Николай Стаматов 2и, Пламен Костадинов 2г

Компютърен дизайн: инж. Митко Атанасов, Таня Джелебова

Репортери: Хрусина Ангелова, Анеция Пейкова, Пламена Пенчева, Сабина Стоева, Райна Шопова, Емилия Димова, Панайот Теоклиев, Антон Вачев, Николай Иванов

Сътрудници: Александър Агов, Димитринка Радева, Албена Георгиева, Димо Гочев, Станимир Димов, Иван Еланджиев, Георги Яров, Димитър Григоров, Тодор Петков, Николай Алексиев, Стоян Димов, Михаил Проданов, Стоян Бербенлиев, Иван Георгиев

Предпечат и печат: ФОРОС СОЛНА ОФСЕТ ООД

**ЗА ИЗДАВАНЕТО НА В-К "СВОБОДЕН ЧАС" СЪРДЕЧНО БЛАГОДАРИМ
НА СПОНСОРА - ПФК "НЕФТОХИМИК" АД ГР. БУРГАС**

Антиеко

ЖИВОТЪТ В БУРГАС ТАКА ВЪРВИ -
ЛУКОЙЛ СЪС ПЪЛНИ СИЛИ ДИМИ.
КАК ХВАНАЛ НИ Е ТОЙ С ОКОВИ
ДА ДИШАМЕ УЖАСНИТЕ ОТРОВИ!
УМИРАМЕ СИ МНОГО МЛАДИ
И ПЪРЖИМ СЕ ХИМИЧНИ КЛАДИ,
А ТОКЗ ХУБАВ ЧЕРНОЗЕМ
ИЗГИВА С МАЗУТ ИЗГОРЕНИ!
НАШТА ИКОНОМИКА „ВЕЛИКА“
ИЗХВЪРЛИ ВСИЧКО ЦЕННО НА БОЛУКА
НО НЕ СА САМО ТУГИЕЛЯТА
ОТРОДИСО ПРОХОДАНИ ТРИ
И ЦЕЛИЯ НИ ГРАД ЦЕННИ ПОСИВАИ,
ОТ СМОГ ОДЪРНАТА СИА ПОЧЕРНАИ.
ТУРИСТИЧЕСКАТА ОТПРЕДА
И КАК ПЕЖИ - ТЕ ВЪБЕЛИ СА НА НЕБОТО...
ПОКОЙ НАДИРАМЕ СИ НИЕ В ПЛАНИНАТА,
НО ДА ОТПЕДИ КАМЕ СЕ БЕЗАН КОЛАТА,
ИЗХВЪРЛИМ НАВЪСА ГЛАЗОВЕТЕ ИЗГОРЕЛИ...
ОТНОВО МОДО ДИМИ ПТИЦИ ОТЛЕТЕЛИ...
А ОБЩИНАТА С КИМТА ЗАЕДНО РИКАТ:
„ТОВА Е НАША ЕКОЛОГИЧНА!“
НО, НИЕ МЛАДИТЕ, НЕ ИСКАМЕ САКА
И ШЕ СЕ БОРИМ ЗА ЧИСТА ЕКОЛОГИЯ!

Николай Момчилов, 5з

Рисунка - Стоян Аргиров, 1в

Материал на Албена Георгиева, 2и